

Hét Kastély Kertje Művészeti Óvoda és Bölcsőde

Környezeti nevelés a művészetek
eszközeivel

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2024

Hét Kastély Kertje Művészeti Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Program

Sorsz.	20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 85. § (1) A nevelési-oktatási intézmény által kiadmányozott iratnak tartalmaznia kell	
1.	Nevelési-oktatási intézmény neve:	Hét Kastély Kertje Művészeti Óvoda és Bölcsőde
2.	Nevelési-oktatási intézmény székhelye:	9761 Táplánszentkereszt, Fő utca 5/C
3.	OM azonosító:	036562
4.	Iktatószám:	19/2024
5.	Ügyintéző:	Balázsnyé Süle Ildikó
6.	Ügyintézés helye:	Táplánszentkereszt, Fő utca 5/C
7.	Ügyintézés ideje:	2024.01.31.
8.	Irat aláírójának neve:	Balázsnyé Süle Ildikó
9.	Aláírás:	
10.	Beosztás:	Főigazgató
11.	Nevelési-oktatási intézmény körbélyegzőjének lenyomata:	PH

Tartalomjegyzék

I.	BEVEZETŐ	5
II.	ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI, CÉLKITÚZÉSEI	7
III.	GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	9
IV.	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	9
V.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	22
VI.	A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	26
VII.	A GYERMEKBALESETEK MEGELŐZÉSE	29
VIII.	AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	29
IX.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	33
X.	A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS MEGVALÓSÍTÁSUK	36
XI.	DIFFERENCIÁLÁS, INKLUZIÓ, INTEGRÁCIÓ	58
XII.	AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÉS A NEVELŐMUNKÁT KÖZVETLENÜL SEGÍTŐK EGYÜTTMŰKÖDÉSE	67
XIII.	A PROGRAM TERVEZÉSE	68
XIV.	A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG	70
XV.	A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	73
XVI.	FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM	74
XVII.	A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ KÖTELEZŐ SZAKIRODALOM JEGYZÉKE	74
XVIII.	A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ AJÁNLOTT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE	74
XIX.	ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	76
XX.	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	77

Programunk specifikumai:

- A mindennapi nevelőmunka során játékba integrált korszerű, cselekvő felfedező, **alkotó képességet**, kreativitást erősítő tevékenységeket kezdeményezünk komplex módszerrel, melyek **keretét** az évszakok és az ünnepek határozzák meg a művészetek eszközeivel.
- Programunkban kiemelt szerepet kap a gyermekek élményekre és tapasztalatra építő, azaz tevékenységorientált környezeti nevelése, környezettudatos magatartásminták, értékek és életviteli szokások átadása, átvétele a művészetek eszközeivel.
- A játékos mozgásfejlesztésben a láb- és testtartást javító zenés tornát rendszeresen alkalmazzuk.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését szolgáló intézkedések –kiemelt tehetséges gyermekek.

I. BEVEZETŐ

1.	Az óvoda neve:	Hét Kastély Kertje Művészeti Óvoda és Bölcsőde
2.	Székhely címe:	9761 Táplánszentkereszt, Fő utca 5/C
3.	Óvodai csoportok száma:	5
4.	Az óvoda OM azonosítója:	036562
5.	Tagintézménye:	Hét Kastély Kertje Művészeti Óvoda és Bölcsőde Söptei Tagintézménye
6.	Tagintézmény címe:	9743 Söpte, Gábor Áron utca 2.
7.	Óvodai csoportok száma:	1
8.	Tagintézménye:	Hét Kastély Kertje Művészeti Óvoda és Bölcsőde Vassurányi Tagintézménye
9.	Tagintézmény címe:	9741 Vassurány, Vasút utca 2.
10.	Óvodai csoportok száma:	1
11.	Intézmény egysége:	Hét Kastély Kertje Művészeti Óvoda és Bölcsőde
12.	Intézmény egysége címe:	9761 Táplánszentkereszt, Fő utca 5/A
13.	Bölcsődei csoportok száma:	2
14.	Az óvoda fenntartója:	Táplánszentkereszt és Környéke Óvodai Intézményfenntartó Társulás
15.	A fenntartó címe:	9761 Táplánszentkereszt, Rákóczi utca 1.

Táplánszentkereszt

Székhelyóvodánk Szombathelyhez közel, a 87-es út mellett egészséges, zöldövezeti, szép természeti környezetben helyezkedik el. Közelünkben található, szabadidős tevékenységet lehetővé tévő park, mely egy fitnessparknak és egy játszótérnek is helyet ad.

Csoportszobáink tágasak, világosak, kertre néző fekvésűek, és egy hangulatos - a szülőkkel közös ünnepek megtartására alkalmas télikertre néznek. Csoportszobán belül tagoljuk a tevékenységtérket, meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez, hogy legyen módja a gyerekeknek a tapasztalásra, csendes elvonulásra, szerepjátásra, legyen hely körjátékozásra, mozgásra, közös tevékenykedésre. Berendezésük: a gyermekek számára elérhető magasságú játékpolicok, játszószőnyeg, szerepjátékra lehetőséget adó babakonyha és babaszoba, olvasósarok, vizuális alkotást, rajzolást egész nap lehetővé tévő alkotósarok asztalokkal, környezeti sarok.

Udvarunkban gesztenyefa, gyümölcsfák pompáznak, amelyek gondozásában a gyermekek tevékenyen részt vesznek. A császárfák árnyékot adnak a forró nyári napokon. Kialakítottunk csoportonként magas ágyásokat, melyet a gyermekek az óvónénik vezetésével zöldséggel, fűszernövényekkel, virággal ültettek tele. Óvodánkba járó gyermekeknek egész évben lehetőségük van megfigyelni, hogyan alkalmazkodnak a fák az évszakok változásaihoz, miből lesznek és hogyan fejlődnek a zöldségek, gyümölcsök. A kertgondozáshoz gyermekméretű kerti eszközök állnak rendelkezésre. Udvarunk mentes a legtöbb allergiát és esetleges mérgezést illetve sérülést okozó növényektől.

Jól felszerelt kültéri játszótérrel rendelkezünk. Mászóakák, csúszda, két homokozó, mászó fal és hinta biztosítja a gyerekek számára a változatos szabadtéri tevékenységeket. Udvari játékaink többféle módon hozzájárulnak a gyermekek mozgásfejlődéséhez. A szabadlevegőn történő futkározáshoz, kocogáshoz megfelelő füves területet biztosítunk. Térkövel leburkolt területünk a szervezett mozgásfejlesztés színtere. Az állandó folyadékpótlási lehetőséget kültéri ivókúttal biztosítjuk a gyermekek számára.

A családi nevelést kiegészítő, a szülőkkel szorosan együttműködő óvodai programot készítettünk.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását és a mindennapi tevékenység rendszerünk része a környezettel kapcsolatos értékek felismertetése és azok megóvásának hangsúlyozása.

Programunkban az egészséges életmód fontos eleme az egészséges táplálkozási szokások kialakítása valamint a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása .

Óvodai rendezvényeink a családok közösségi életét is gazdagítják.

Söpte

Söpte a Gyöngyös-sík középső-északirészén található, a Kozár-Borzó patak két oldalán, Szombathely északi szomszédja, ezért közlekedés földrajzi helyzete kifejezetten kedvezőnek mondható. Lélekszáma 1 000 fő alatti. Sokan költöznek évről évre a faluba, elsősorban Szombathelyről. Munkaerővonzása a településnek nem jelentős. Tágas esztétikus, egészséges belső terek biztosítják a gyermekek megfelelő fejlődését. A szervezett mozgásfejlesztésre a közelben lévő iskola tornaterme nyújt lehetőséget.

Vassurány

A Vassurányi Tagóvoda is zöldövezeti óvoda, Vas megyében Szombathelytől 13 km-re, egy 1723-ban épült kastélyban található az iskolával együtt. Az épület déli oldalán, a földszinten kapott helyet, melyhez egy nyitott terasz kapcsolódik, biztosítva a gyermekek szabad levegőn való mozgását, kedvezőtlen időjárás esetén is.

A kastélyt egy csodálatos park veszi körül, itt található az óvodakert, mely gazdag játék- és mozgás lehetőséget biztosít. Az erdő közelsége a természet megismertetését és megszerettetését kínálja.

Intézményünkbe Salköveskútról és Vassurányból érkeznek a gyermekek. Mindkét településnek egészséges ivóvíz, szennyvíz és telefonhálózata van, kiépült a gázvezetékrendszer is. A tömegközlekedést az autóbusz és vonat biztosítja.

II. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI, CÉLKITŰZÉSEI

- Szeretetteljes, családi, biztonságot adó, tevékeny, élményekben gazdag, óvodai élet megteremtésére törekszünk, melyben biztosítjuk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelés rendszerében elsődleges a játék (ezen belül is a szabad és kreatív játék), valamint a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, mely áthatja a gyermekek egyéb tevékenységeit.
- Pedagógiai programunk a családi nevelés kiegészítője.
- Célunk a családok aktív bevonása az óvodai nevelőmunkába, melynek kereteit rendezvényeink adják.
- Célunk, hogy nevelésünk hatására a gyermekek önmagukhoz képest fejlődjenek, kreativitásuk szabadon kibontakozzon.
- Nevelési célunk, hogy a cselekvő, felfedező tevékenységeken keresztül a gyermekek életkoruknak megfelelő ismereteket, tapasztalatokat szerezzenek és értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitásuk fejlődjön.
- Célunk, hogy örömet leljenek a felfedezésben, az ismeretszerzésben, szeressék és védjék a természetet, vegyék észre és csodálkozzanak rá mindenütt a szépre. Már egészen kicsi koruktól kezdve önállóságra szoktatjuk a gyermekeket, és ezzel megadjuk nekik az “ezt is tudom” örömrészt, és elősegítjük önbizalmuk fejlődését.
- Célunk, hogy pedagógusaink példamutató magatartással és a megfelelő környezet kialakításával biztosítsák az egészséges életvitelt, a környezettudatos magatartást, a gyermekek, **erkölcsi, közösségi nevelését**, szocializációját, képességeik fejlesztését, érzelmi világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását.
- Célunk olyan harmonikus gyermekközösség kialakítása, amelyet egymás elfogadása, kölcsönös megértése, tisztelete és szeretete hat át.

Nevelési célok:

- Az óvodások nyugodt, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek (erkölcsi-szociális, esztétikai és intellektuális) érzelmek kibontakozásával, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- A sokoldalú, igényes készségfejlesztés biztosításával a személyiség fejlődésének elősegítése.
- A gyermek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása.¹

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Óvodai nevelésünk alapelve, hogy nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

ÓVODAKÉP

„Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig [...] Az óvodában miközben az teljesíti funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő, személyiség fejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszban (a kisiskolás korban) való átlépés belső pszichikus feltételei.”²

- A családi nevelésre építve, azt kiegészítve óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermekek **óvodáskor végére elérjék az iskolai élethez szükséges megfelelő fejlettségi szintet.**
- Mindezt szeretetteljes, nyugodt, derűs légkörben, melyben a gyermeki személyiséget az elfogadás, a tisztelet és a megbecsülés övezi.
- Óvodánk óvó, védő funkciójában rendszeresen együttműködik az egészségügyi intézményekkel, (védőnővel, fogászattal), a pedagógiai szakszolgálattal és a gyermekjóléti szolgálattal.
- Különös gondot fordítunk a gyermekbalesetek megelőzésére.
- A szociális és ellátó funkció keretében a gyermekek gondozása esztétikus óvodai környezetben valósul meg, melyhez egészséges napirend, járul.

¹ Nagy Jenőné, Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel, IV. kiadás, Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok, 2017, 13. oldal

² ONOAP 363/2012(XII.17) Kormány rendelet Az Óvodai nevelés alapprogramjáról (2018) 2 p

- A nevelő, személyiségfejlesztő funkcióban kiemelt szerepet kap a kommunikáció-fejlesztés.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

A NEVELÉS FŐ FELADATAI:

Az óvodások testi lelki szellemi szükségleteinek kielégítése az erkölcsi- szociális, az esztétikai és az intellektuális érzelmek differenciálódásának segítségével.

Az erkölcsi-szociális érzelmek feladati:

- érzelmi biztonságot adó, közvetlen, szeretetteljes, állandó értékrendet biztosító, nyugodt, családi légkör megteremtése;
- az óvodapedagógusok tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a gyermekek az óvodájukat megismerhessék, ezáltal megszerethessék, hogy olyan tulajdonságok alapjai indulhassanak el bennük a felnőttek mintáján keresztül, mint a hűség, becsület valamihez, amely megalapozhatja majdan a lojalitást, empátias érzeteket környezetükhöz, óvodájukhoz, gyermektársaikhoz és az óvodai felnőttjeihez
- olyan óvodai élet biztosítására törekedjenek, melyben sok a felnőtt-gyermek közös élménye, tevékenysége. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme, a hagyományok, a csoportot összetartó szimbólumok, jelek olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg bennük, mint az együttérzés együvé tartozás, önzetlenség, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, szerénység, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, igazságosság, igazmondás;
- a mindennapi testi-lelki edzés-gyakorlás lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességének fejlődését, testi-lelki harmóniájának kialakulását;
- a gyermek-gyermek felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a helyi viselkedéskultúra szokásainak interiorizálását, a konstruktív, együttműködő társas kapcsolatok kialakulását az egészséges önérvényesítést és önértékelést. A gyermek a környezetében lévő emberi kapcsolatokban vegye észre a jó cselekedeteket, de a rosszat is; s azt tudja érthetően kifejezni;
- az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő-képességek megerősítése, segítse a barátkozást, hogy minden gyermek megtalálhassa társát a csoportban;
- az erkölcsi, szociális érzékenység fejlődése segítse gyermek én tudatának egészséges alakulását, és engedjen teret a gyermek önkifejező törekvéseinek.

- a gyermek az óvodapedagógusok segítségével fogadják el egymást, és tudjanak alkalmazkodni ahhoz is, hogy valamiben tudjanak különbözni egymástól.

Az esztétikai érzelmek alakításának feladatai:

- az egyéni igényeket is figyelembe vevő esztétikus, higiénikus gondozás elősegítése, az esztétikus megjelenés igényének formálására;
- a harmonikus, összerendezett közös mozgások, énekes játékok, gyermek táncok, segítsék elő a gyermekek jó tartásának kialakulását, az esztétikus, finom mozdulatainak megjelenítését;
- az esztétikus óvodai környezet segítse a gyermekek szép iránti igényének kialakulását, a szép környezet felfedezését, felismerését és megóvását;
- az ízlésformálás jelenjen meg az óvodai mindennapjaiban, hogy kialakuljon a gyermekekben az esztétikum iránti érdeklődés a művészetek, és a természeti, tárgyi, emberi környezetben egyaránt;
- a művészeti tevékenységeken keresztül teremtsék meg a szépre rácsodálkozást, gyönyörködés lehetőségét, a művészetek komplexitásával létrehozható katartikus élményeket, pillanatokat, hogy a gyermekekben megerősödjön az élménybefogadó képesség;
- az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének;
- a gyermekek mondjanak véleményt a tárgyi-emberi – természeti környezetükről, és vegyék észre a különbséget, a jó és rossz jelenségek között.

Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai:

- az óvodapedagógus a gyermekekkel fedeztesse fel az anyanyelvünk szépségét. Leljék örömeiket abban, ha érthetően el tudják magyarázni mondanivalójukat, kérésüket. A meghitt beszélgetések erősítsék meg a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét, kifejező képességét, és a gazdag nem verbális közlések megjelenését is;
- A gyermekek kíváncsisága, utánpótlási kedve fejlessze a pszichikus funkciókat: az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást – különös tekintettel a kreatív képességeik megerősítésére.
- az intellektuális érzelmek tudatos támogatása segítse a gyermekek érdeklődésének felkeltését, tudás vágyának kialakulását, a szűkebb tágabb környezet nyitott érzékeny befogadását. Örüljön és legyen büszke sikereire és eredményeire.

- a kíváncsiságot felkeltő vizsgálódások, kísérletezgetések, kutakodások, problémafeltáró- és megoldó helyzetek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze a gondolkozási műveletek alkalmazását ismeretek emlékezetben tartását, és a gyermekek alkotás vágyát.
- a kreatív önkifejezés segítse a gyermeket abban, hogy érzéseiket, tapasztalataikat, gondolataikat szóban, mozgással vagy képi eszközökkel szabadon kifejezhessék, s a felnőttel együtt vegyék észre a környezet által spontán adódó helyzet- és komikumokat.³

AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

1. A gyermekek gondozása, mozgásigényük és testi szükségleteik kielégítése

- A gyermekek gondozásának alapvető feltétele, a gyermek-felnőtt közötti meghitt, elfogadó viszony.
- Óvodapedagógusaink a pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkákkal együtt, a fokozatosság betartásával törekednek arra, hogy a gyermekek egyre önállóbbak legyenek.
- Tudomásul vesszük, hogy a gyermekeknek egymástól eltérő étkezési szokásaik vannak. Arra törekszünk, hogy a család segítségével megismerjük és elfogadjuk a gyermekek étkezési szokásait. Később fokozatosan ösztönözzük a gyermekeket a különböző változatos és egészséges ételek elfogyasztására (zöldség-gyümölcsnapok).
- Az gyermekek heti étrendjét élelmezés vezető szakember állítja össze, annak érdekében, hogy a vitamindús, zöldségekben, gyümölcsökben gazdag, kellő fehérjét tartalmazó, zsírszegény étrendet tudjunk biztosítani.
- A testápolási tevékenységekhez olyan feltételeket teremtünk, hogy a gyermekek fokozatosan önállóan végezhessek el az ezzel kapcsolatos feladataikat.
- A mindennapi szabad és szervezett mozgás fontos eleme pedagógiai programunknak, melyre az udvaron a téli kertben és a torna szobában egyaránt lehetőséget biztosítunk.

2. A gyermek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

- Az óvodában megbetegedett gyermekkel fokozottabb gondoskodással foglalkozunk, mind addig, amíg a gyermek szülei meg nem érkeznek.

---

³ Nagy Jenőné, Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel, IV. kiadás, Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok, 2017, 13-14. oldal

- A gondozási feladatok ellátásánál is legfontosabb szempontnak tartjuk a gyermekekkel való tapintatos, szeretetteljes bánásmódot, a szülőkkel pedig a jó emberi kapcsolat kiépítését.
  - A gyermekek egészséges életmódját a változatos **egészségfejlesztő testmozgással** biztosítjuk.
3. A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása
- Óvodánk helységeinek kialakítása a gyermekek egészséges életmódját szolgálja.
  - A csoportszobák és az egyéb foglalkoztató helyiségek esztétikus, nyugtató hatású díszítése adja a megfelelő környezetet a harmonikus személyiségfejlesztéshez.
  - Az óvodánk udvarán minden gyermek biztonságosan használhatja a mozgásfejlesztő játékokat.
  - A gyermekek szabadtéri tevékenységei alatt is mindig gondoskodunk megfelelő mennyiségű ivóvízről.
  - Az óvoda helyiségein tükröződik az óvodapedagógusok és dajkák esztétikai kultúrája. Ízléses, természetes anyagokból készült díszekkel történik a helyiségek dekorálása.
  - A csoportszobák belső terét úgy alakítjuk ki, hogy a különböző tevékenységeknek legyen állandó helye, úgynevezett „kuckókat” képeztünk, melyek lehetőséget adnak a mikro-csoportos elmélyült játékokra és változatos tevékenységekre.

Óvodánkban a mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítására:

- az egészséges táplálkozásra,
- a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,
- a testi és lelki egészség fejlesztésére
- a bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére,
- a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra,
- a személyi higiénére terjed ki.

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése.

Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésre nagy gondot fordítunk a szülők, a családok aktív bevonásával szervezett programok keretében is. (pl. családi egészségnap,

felvilágosító előadás stb). Az életmód kialakulásában meghatározó a család szerepe. Valljuk, hogy az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés során.

Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazotti közösségünk modellszerepével, viselkedésével pozitív hatást kívánjuk gyakorolni a gyermekekre.

Feladataink:

- A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikuma iránti igényük fejlesztése
- Higiénikus szokások, szabályok megerősítése, kialakítása, az egész nap folyamán történik, ahol az önállóságra való ösztönzés és a pozitív megerősítés módszerét alkalmazzuk.
- Tisztálkodás, WC-használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, fogápolás helyes, rendszeres végzésére nevelés az egészség megóvása érdekében történik, az intimitás tiszteletben tartásával és a nemi identitás figyelembevételével.
- Megteremtjük, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen a gyermek, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, kompetenciájához, fejlődési üteméhez.
- A tevékenységekhez nyugodt, sűrűtérmentes légkört teremtünk (csoportszobákban udvaron és más helyiségekben) ügyelve a hőmérséklete, a szellőztetésre, fényviszonyokra, páratartalomra, zajártalomra.
- Az étkezési kultúra alakítása- és erősítésekor a gyermekközösség mintaadó erejére is építünk.
- A korszerű táplálkozásra a közétkeztetésben is törekszünk, ami kiegészül a mindennapi nyers formában történő zöldség és gyümölcsfogyasztással is.
- **Különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése**
- A víz fogyasztására egész nap folyamán lehetőséget teremtünk, ösztönözzük a gyermekeket az elegendő mennyiségű vízfogyasztásra.
- A pihenés feltételeinek megteremtése az egyéni és közösségi érdekek összehangolásával történik, figyelembe véve a gyermekek életkorából fejlettségéből adódó különbségeket.
- Délutáni pihenést segíti a rövid mese- vagy a halk zene vagy altatódal, énekhallgatás.
- A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű ágyneműt, takarókat, és az „otthont jelentő”, és balesetveszélyt nem rejtő „plüssalvókák” használatát.

- A szabad levegőn való tartózkodás fontos eleme a napirendünknek.
- A túlzott UV-sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabadlevegőn.
- Fontosnak tekintjük, hogy a gyermek cipője megfelelő minőségű, állagú és biztonságos legyen.
- A mindennapi mozgásnál a mezítláb való mozgást alkalmazzuk, amennyiben a terem vagy a terep erre lehetőséget biztosít.
- A mindennapos spontán és szervezett mozgás kiemelt szerepet kap a nevelési rendszerünkben.
- Rendszeres egészségügyi szűrés: fogászat, rendszeres védőnői szűrés
- Pozitív viszonyulások kiépítése az orvossal, a gyógyító eljárással kapcsolatban
- Prevenció és korrekció szükségességének felmérése.

Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodásgyermekek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan, tisztálkodnak, megfelelően és alaposan fogat mosnak, fésülködnek
- Zsebkendőjüket önállóan használják
- Önállóan eldöntik, hogy miből mennyit fogyasztanak. Önállóan töltenek vizet (folyadékot) maguknak
- Készség szinten használják az étkezéshez szükséges evőeszközöket.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Megfelelően használják a „kérem, köszönöm” szavakat.
- Önállóan öltöznek, ruhájukat képesek ki-be gombolni. Cipőjüket be tudják fűzni, kötni.
- Környezetükben a szokásrendszernek megfelelően rendet tartanak, raknak.
- Egészségtudatos magatartás kialakítása: zöldség-gyümölcsfogyasztás (a gyermekek kedvelik a zöldséget, gyümölcsöt)

Egészségnevelési programok, tevékenységek

	<i>Program/tevékenység megnevezése</i>	<i>Tartalom</i>	<i>Időszak</i>	<i>Résztevők köre</i>
1.	<i>Egészségnevelési játszóház</i>	<i>egészséges étrend, recept cserebere mozduljunk együtt</i>	<i>évszaknak megfelelő időpont</i>	<i>óvodásgyermek, szülő, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők</i>
2.	<i>Zöldség, gyümölcsnapok</i>	<i>egészséges táplálkozási szokások</i>	<i>hetente 5x</i>	<i>óvodásgyermek, szülő, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők</i>
4.	<i>Családi sportnap</i>	<i>különböző sportjátékok megszerettetése</i>	<i>évente 1x</i>	<i>óvodásgyermek, szülő, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők</i>
5.	<i>Lelki egészségmegőrzés</i>	<i>lelki egészségvédelem</i>	<i>évente 1 x</i>	<i>óvodásgyermek, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők</i>
7.	<i>Egészségmegőrző életmód kampány-egészség hét</i>	<i>felvilágosító előadások dietetikus, orvos, védőnő, fogorvos</i>	<i>évente 1x tavasz vagy ősz</i>	<i>óvodásgyermek, szülő, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők</i>
8.	<i>Falusi óvoda</i>	<i>életközösségek terepi tapasztaltatása</i>	<i>évente 1x</i>	<i>óvodásgyermek, szülő, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítők</i>

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül a csoport normái alapján.

1. Szeretetteljes, családi légkör biztosítása.

- Családias légkörben zajlik óvodai életünk, ennek előfeltétele, hogy óvodapedagógusaink, és a dajkák barátságos, otthonos környezetet teremtsenek a gyermekeknek.
- **Programunk megvalósításának fontos feltétele, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak egymás közötti kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.**

- Az egyes csoportoknak önálló, de egymáshoz kapcsolódó szokásrendszere van, amely elmélyíti a gyermekek közösséghez való tartozásának érzését.
- A csoportszobákban a gyermekek rajzainak saját, jellel ellátott helyet biztosítunk, mellyel el kívánjuk érni, hogy a gyermekek a közösségen belül is, mint egyén, nagy hangsúlyt kapjanak.
- Óvodánkban az „elfogadás” ideje alatt a gyermekek fokozatosan ismerkednek az óvoda épületével, az őket körülvevő felnőttekkel és gyermekekkel. Kezdetben minden megnyilvánulást természetesnek vesszünk. Nagyfokú gyengédséggel és türelemmel vesszük körül a gyermekeket, hogy hozzásegítsük őket az új környezet fokozatos elfogadásához.
- A gyermekek óvodánkba behozhatják magukkal az alvókájukat (kedvenc plüss figura), hogy az otthonosságot és a biztonságérzetet ez a tárgy is erősítse.
- A gyermekek neveléséhez a szülőkkel, bizalommal teli kapcsolatra törekszünk.
- Közösségfejlesztő pedagógiai munkánkban az odafigyelést, a meghallgatást fontosnak tartjuk, a gyermekeket a saját érzéseinek elmondására, mások érzéseinek meghallgatására ösztönözzük.
- **Óvodánk egyszerre kívánja elősegíteni a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, teret engedve az önkifejező törekvéseinek.**
- **Alapelvünk, hogy a gyermeket annak elfogadására, megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.**
- Fontosnak tartjuk, a szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlását, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozását.
- Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja.

2. A gyermekek kapcsolatteremtő képességének kialakítása

- Családias légkörünk elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását, mindehhez gazdag, cselekvő felfedeztető tevékenykedő életet biztosítunk.
- Közös kirándulásokon, programokon együttes élményekkel erősítjük a közösség formálódását. A vegyes csoportjainkban arra törekszünk, hogy a kortárs kapcsolatokat is erősítsük.
- Programunk alapelve, hogy az óvodapedagógusaink tudatosan és tervszerűen irányítói és társai is egyben a gyermekek mindennapjainak.
- A gyermekcsoportok előtt álló feladatokat a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével alakítjuk ki.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely **a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek**, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és **családhoz** való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

3. Erkölcsi normák megalapozása az óvodáskorban

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy:

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül:

önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.⁴

A pszicho higiénés nevelés feladatai:

A pszicho higiénés nevelés (lelki egészségvédelem) a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek fejlesztését jelenti.

A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai:

- ✓ a társas-társadalmi beilleszkedés (integráció) megvalósítása
- ✓ a normatartás (adaptáció) elsajátítása
- ✓ a tevékenység önellenőrzésének gyakorlása.

A beilleszkedési képesség gyakorlása

A mindennapos óvodai nevelési gyakorlat kiemelt feladata a gyermekek beilleszkedési képességének (a csoportba történő integrációjának) elősegítése.

A beilleszkedési képesség megvalósítása az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységeket (akciókat) kívánja az óvodai csoportok életében (mindennapos nevelési programjában):

- ✓ a társkapcsolatok erősítése
- ✓ az együttműködés fokozása személyesen, illetve csoportos tevékenység során;
- ✓ a másik személy ismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat.

---

⁴ 363/2012 (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (2018)

Az alkalmazkodóképesség fejlesztése

Az alkalmazkodás az egészségfejlesztésben a szociális-kulturális normák és formák iránti elvárásokhoz a harmonikus személyközi kapcsolatok és önmegvalósítás képességét és készségét fejti ki.

Napjaink globalizációs környezete nagyfokú alkalmazkodóképességeket igényel a jövő polgáraitól: egészségvédő, balesetmegelőző, szabályt követő készséges magatartás;

- ✓ a változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés;
- ✓ udvarias (segítő) viselkedés;
- ✓ napirend, együttműködési program elfogadása és sikerében való részvétel;

Önismeret és önellenőrzés

Az egészség, mint folyamat a következő visszatekintő, önellenőrző és korrigáló pszichikus képességeket igényli az óvodáskorban: – véleményalkotás a saját egészségvédő magatartásról (önmegvalósítás értékelése);

- ✓ az életvédelmi és baleset-megelőzési magatartás tudnivalóinak ismerete, rizikóhelyzetek elkerülése;
- ✓ a saját aktuális életmód értékelő áttekintése, korrekciójának megtervezése, (táplálkozás, mozgás, szabadidő önellenőrzése);
- ✓ más személyekkel való kapcsolat önelemzése (családban, óvodában, más csoportokban);
- ✓ a meglévő testi-lelki szükségletek kommunikációjának és interakciós módszereinek (pl. a testbeszédnek) elemzése, korrekciója;
- ✓ rendszeres egészségi ellenőrző vizsgálatok elvégzésének és a gondozás-ápolás módjainak elfogadása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekeknek belső igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szokásainak, szabályainak betartása. Egymást megkérlik a szabályok betartására.
- Segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktushelyzetekben társaikkal egyezkednek, megbeszélik a problémát.
- Érdeklődnek társaik iránt.

- A csoportba érkező társaikat, felnőtteket és vendéget köszönéssel, érdeklődéssel fogadják.
- Ismerik saját képességeiket, de meg tudják fogalmazni hiányosságait is.
- A gyermek életkorának és fejlettségének megfelelően vannak ismeretei a szűkebb és tágabb környezetéről, amely **a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek,** a hazaszeretet, a szülőföldre és **családhoz** való kötődés alapja
- A gyermek rá tud csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- **A gyermek életkorához és fejlettségéhez mérten rendelkezik a beilleszkedési, alkalmazkodási és önismereti képességekkel**

AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés célja az anyanyelv szeretete, ismerete a kommunikációs kedv fenntartásával, továbbá az inger- és élmény gazdag környezet megteremtésével, az érzékelés észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, **alkotóképesség**, és a mozgás fejlődésének folyamatos biztosítása. **Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.**

Az óvodapedagógusok feladata az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel.

A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, **meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve** tervezzük és szervezzük a mindennapi játékba integrált komplex tevékenységeket, melyben arra törekszünk, hogy a gyermekek sok érzékszervre ható és közvetlen tapasztalatszerzés útján jussanak új ismeretekhez továbbá a **gyermeknek változatos tevékenységeket végezzenek, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.**

Feladatunk a gyermekek spontán és szervezett formában szerzett ismereteinek bővítése, rendszerbe foglalása.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére megfelelő figyelmet fordítunk.

Az értelmi nevelésben további feladataink: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

IKT az óvodában:

Az óvodapedagógusok feladata, hogy a cselekvő, felfedező 3-35- perces csoportfoglalkozásaikat is IKT-eszközökkel színesítsék, az ehhez kapcsolódó elméleti és gyakorlati tudnivalókat elsajátítsák. Az infokommunikációs technológiákkal történő tanulástámogatás, mint színesítő lehetőségként jelenik meg az óvodai módszertani kultúránkban. Az óvodai IKT eszközök használata, csupán az élet egyik színtere, mert az infokommunikációs eszközökkel a gyermek már az élet minden területén találkozhat.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Kialakul a gyermekek feladattudata, tudásvágya
- Képesek a tartós figyelemkoncentrációra
- Fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van
- Teret adnak alkotó képzeletüknek, fantáziájuknak
- Mozgásuk összerendezetté, finommotorikájuk fejletté válik
- Az értelmi képességük életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően fejlődik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás)

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

SZEMÉLYI FELTÉTELEK

- Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik
- Az óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésünknek.

- Munkatársaink személyiségvonásainak legfontosabb jellemzői: elfogadás, hitelesség, tapintat és az empátia.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt, egymás támogató munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.
- Óvodapedagógusaink nyitottak az önművelésre, a továbbképzésekre, és az így megszerzett ismereteket hatékonyan építik be a mindennapi nevelőmunkába.
- A program megvalósításához szükséges továbbképzések témáját, és a továbbképzésekben résztvevő óvodapedagógusok névsorát, az éves beiskolázási terv tartalmazza.
- A pedagógiai munkában a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megteremtéséhez bevonjuk a pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkákat is.

Programunk sikeres végrehajtásához az alábbi személyi feltételek szükségesek

BEOSZTÁS	LÉTSZÁM
Főigazgató	1 fő
Főigazgató helyettes	1 fő
Tagintézmény vezető	2 fő
Intézményegység vezető	1 fő
Óvodapedagógus	fenntartó által meghatározott álláshely szerint
Kisgyermeknevelő	3
Dajka	óvodai csoportonként 1
Pedagógiai asszisztens	3 óvodai csoportonként 1

TÁRGYI FELTÉTELEK

Székhelyóvoda: Táplánszentkereszt 5 csoport, maximális férőhelyszám: 113 fő

Tagóvoda: Söpte 1 csoport, maximális férőhelyszám: 30 fő

Tagóvoda: Vassurány 1 csoport, maximális férőhelyszám: 30 fő

Intézményegység: Táplánszentkereszt Bölcsőde, 2 csoport, maximális férőhelyszám: 28 fő

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai programunk megvalósításához szükséges, jogszabályban rögzített tárgyi feltételekkel.

A pedagógiai munkánk megvalósulását segítik a következők:

1. Világos, esztétikusan berendezett csoportszobák.
2. Tágas, zöld udvar fákkal
3. Tornaterem
4. Télikert

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

1. Napirend javaslat az óvodai programhoz:

Időtartam	Tevékenység	
6.00–7.30	Játék összevont csoportban	J Á T É K
7.30–10.00	Játék a csoportszobában Személyes percek Szabad játék Játékba integrált teendők, tevékenységek Testápolás, folyamatos tízórai Egyéni verselés, együttes mesélés, dramatikus játéktevékenységek Kis létszámú, csoportos rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mikro csoportos ének-zenei képességfejlesztés Kis létszámú, csoportos környezet tevékeny megismertető és élményfeldolgozó tevékenységek	J Á T É K
10.00–11.30	Játék a szabadban Játékba integrált teendők, tevékenységek Csoportos környezet tevékenység megismertető, élmény és tapasztalatszerzések, séták Közös énekes játék, gyermektánc az udvaron Kis létszámú differenciált tehetséggondozó műhelyek megtartása	J Á T É K
11.30-13.00	Ebéd Testápolási teendők	
13.00-15.00	Pihenés, altatás mesével, altatóénekekkel vagy zenével Folyamatos felkelés Testápolási tevékenységek Uzsonna	
15.00-17.00	Játék csoportban vagy az udvaron Játékba integrált teendők, tevékenységek	J Á T É K

16:30 – 17:00 Szükség esetén NOKS-os kolléga látja el a gyermekek felügyeletét.

Cselekvő, felfedező kezdeményezett, komplex játékos tevékenységek (Játékba integrált tanulás)

- A tevékenységeket nem választjuk szét foglalkozási ágakra, hanem valljuk, hogy „minden – mindennel” összefügg.

- Az egyes művészeti területek szorosan összekapcsolódnak, témájukat az évszakok és az ünnepek határozzák meg.
- A szervezett tanulás munkaformái páros, mikro-csoportos, egyéni
- A nap folyamán a szabad játék biztosítása mellett, 5-35 perces csoportos foglalkozások szervezése: 3-4 évesek napi szervezett tanulási időkerete:5-10 perc, 4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete:15 perc, 6-7 évesek napi szervezett tanulási időkerete:30 perc

2. Heti rend javaslat az óvodai program nevelési gyakorlatához

A hét 5 napjából: 4 nap játékba integrált tevékenységek komplex módszerrel

1 nap „kiemelt mozgásos” nap

VI. A GYERMEKVÉDELEMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, ellátásával, törvényes képviselőjének biztosításával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A gyermekjogi képviselő ellátja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek törvényben meghatározott jogainak védelmét. A gyermekjogi képviselő kiemelt figyelmet fordít a különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermek védelmére.

A gyermekjogi képviselő figyelemmel kíséri az óvodában folyó gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységet, segíti a gyermeki jogok érvényesülését.

A gyermekjogi képviselő indokolt esetben megkeresi az óvoda fenntartóját, illetve szükség szerint a gyermek érdekében a gyámhatóságnál eljárást kezdeményez.

Az óvoda közreműködik a gyermekek veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekjogi képviselővel, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A nevelési intézmény vezetője felel a gyermekvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, a gyermekvédelmi jelzőrendszernek a köznevelési intézményhez kapcsolódó feladatai koordinálásáért.

Ha az óvoda a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség védelme érdekében indokolt, megkeresi a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálatot vagy más, az ifjúságvédelem területen működő szervezetet, hatóságot, amely javaslatot tesz további intézkedésekre.

Nevelési intézményben a pedagógus számára a kötött munkaidőnek neveléssel le nem kötött részében a gyermekvédelemmel összefüggő feladatok végrehajtása rendelhető el.

A nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatjuk a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről, elérhetőségének helyéről, idejéről.

Gyermekvédelmi felelős tevékenysége:

Kapcsolattartás

- Az óvoda dolgozóival- óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztens, dajka
- A szülőkkel, a családokkal
- A segítő intézményekkel:

Tájékoztatás és információ közvetítés

- Ismeri a segítő intézmények feladatait, a tanácsadó és szolgáltató hálózat tagjait, elérhetőségeiket, kapcsolat tartó személyeket. Erről folyamatosan tájékoztatja az óvodapedagógusokat, és a szülőket (faliújságon, szülői értekezleten, fogadóórán)

Programok szervezése

- Tájékoztatót tart különböző kedvezmények igénybevételének lehetőségeiről
- Prevenációs és szabadidős programokat szervez a családoknak.

Jelzőrendszer működtetése

- Felmérést készít a Veszélyeztetettség felmérő táblázat segítségével a hátrányos, és veszélyeztetett gyerekekről az óvodában
- Tervezi és szervezi az esetmegbeszéléseket.
- Anamnézist készít a szülővel, környezettanulmányt végez.
- Dokumentálja az esetmegbeszéléseket, nyomon követi az intézkedéseket.
- Részt vesz a jelző rendszeri értekezleteken, esetkonferencián, esetmegbeszélésen.

A gyermekvédelmi felelős köteles a gyerekekről szóló belső dokumentációt szolgálati titokként kezelni, személyiségi jogait, adataikat a mindenkor hatályos adatvédelmi és személyiségi jogokat védő törvények tiszteletben tartásával kezelni.

Ha a gyermek az óvodai foglalkozásról távol marad, mulasztását igazolnia kell.

A mulasztást igazoltnak kell tekinteni, ha a gyermek a szülő írásbeli kérelmére - a házirendben meghatározottak szerint engedélyt kapott a távolmaradásra.

Ha a gyermek távolmaradását nem igazolják, a mulasztás igazolatlan.

Ha a gyermek vesz részt óvodai nevelésben, és egy nevelési évben igazolatlanul öt nevelési napnál többet mulaszt, az óvoda vezetője, a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendeletben foglaltakkal összhangban – értesíti, óvodás gyermek esetén, a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes család- és gyermekjóléti központot, családból kiemelt gyermek esetén a gyermekvédelmi szakszolgálatot,

Az értesítést követően a gyermekjóléti szolgálat az óvoda bevonásával haladéktalanul intézkedési tervet készít, amelyben a mulasztás okának feltárására figyelemmel meghatározza a gyermeket veszélyeztető és az igazolatlan hiányzást kiváltó helyzet megszüntetésével, a gyermek óvodába járásával kapcsolatos, továbbá a gyermek érdekeit szolgáló feladatokat.

Ha a gyermek az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján vesz részt az óvodai nevelésben, és az igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a tizenegy nevelési napot, az óvoda vezetője a mulasztásról tájékoztatja az általános szabálysértési hatóságot.

Ha a gyermek az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján vesz részt az óvodai nevelésben, és igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a húsz nevelési napot, az óvoda vezetője

haladéktalanul értesíti a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot, a család- és gyermekjóléti központot, családból kiemelt gyermek esetén a gyermekvédelmi szakszolgálatot.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 247. § c) pontja szerinti szabálysértési tényállás megvalósulásához szükséges mulasztás mértéke az adott nevelési évben összesen *

a) Az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján óvodai nevelésben részt vevő gyermek esetén tizenegy nap

VII. A GYERMEKBALESETEK MEGELŐZÉSE

- Az év megkezdésekor, illetve szükség szerinti gyakorisággal (pl. kirándulás előtt) az életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismertetjük a gyermekekkel az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat, a tilos és elvárható magatartási formákat. Felhívjuk a figyelmüket a veszélyforrásokra. Az ismertetés tartalmát dokumentáljuk.
- Az óvoda házirendjében meghatározzuk a felnőttek számára azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermekek óvodában tartózkodása során szem előtt kell tartaniuk.
- Az óvoda SZMSZ-ben meghatározzuk azokat a feladatokat, amelyeket a vezetőnek, az óvodapedagógusoknak illetve az alkalmazottaknak a gyermekbalesetek megelőzésében illetve baleset esetén el kell végezniük.

VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Óvoda — család

Az óvoda, a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek harmonikus személyiségfejlődését.

Alapelvünk, hogy a szülőkkal korrekt partneri együttműködést valósítsunk meg.

Óvodánkban a szülők jogainak érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében, szülői szervezetet (közösséget) hozhatnak létre. A szülői szervezet az óvodai közösség szerves része. Munkájukat az főigazgató és a csoportos óvodapedagógusok segítségével munkaterv alapján végzik. Nevelési év elején a szülők csoportonként 2 főt választanak maguk közül, akik egy főt választanak a szülői szervezet elnökévé.

A kapcsolattartás formái:

- Családlátogatás: a szülőkkel való egyeztetés alapján történik, igény esetén
- Napi kapcsolattartás a szülőkkel: A gyermekekkel történt napi lényeges eseményekről minden nap lehetőségük van a szülőknek a tájékozódásra, melynek formáját a házirend szabályozza.
- Szülői értekezletek, fórumok: A nevelési év folyamán több alkalommal van lehetőség arra, hogy a szülők az őket érintő pedagógiai kérdésekről tájékozódjanak. (Pedagógiai, pszichológiai, mentálhigiénés kérdések stb.)
- A szülőkkel való kapcsolattartás hagyományos formái óvodánkban:
Ovikóstoló — óvodai nyíltnap az óvodai beíratások előtt, lehetőség nyílik arra, hogy az érdeklődő szülők bepillantást nyerjenek óvodánk változatos és tevékenységekben gazdag életébe.
Családi Sportnap.
Játszóházak
- Fogadó óra: A szülők igényeik figyelembe vételével szervezzük. Az év folyamán, előzetes időpont-egyeztetéssel a szülők rendelkezésére állnak az óvodapedagógusok és az óvodavezető.

A szülő jogszabály szerinti tájékoztatása gyermeke fejlődéséről:

Óvoda — bölcsőde

- Látogatások, tapasztalatcserék.
- Az óvodai beíratások előtt az intézmény vezetője tájékoztatót tart a bölcsődékben az óvodában folyó nevelési programról a nevelési folyamat biztosítása érdekében.

Óvoda — iskola

- Pedagógiai programunk fontos eleme az iskolákkal való szoros és élő kapcsolattartás, mellyel az iskolába menő gyermekek zökkenő-mentes beilleszkedését kívánjuk elősegíteni.
- Az iskolások vendégszereplésének lehetővé tétele az óvodai ünnepeken, ünnepélyeken.

- Részvétel az iskolai bemutató órákon, tapasztalatcsere az iskolai programokról, tanítási módszerekről az óvodásgyermek és óvodapedagógusok együttes részvételével.
- Az éves munkaterv elkészítésénél tájékoztatjuk egymást programjainkról, időpontokat egyeztetünk.
- Különösen fontosnak tartjuk a kapcsolattartást a Táplánszentkereszti Apáczai Csere János Általános Iskolával.
- Közös projektek szervezése és megvalósítása a környezet- és egészségtudatos magatartás kialakítása érdekében.

Óvodánk kapcsolatai más óvodákkal

Kölcsönös tapasztalatcserekre, látogatásokra törekszünk más óvodákkal, hogy megismerjük nevelési programjukat, és a különböző nevelési módszerek megvalósításának módjait, jó gyakorlatait. Konkrét megvalósítási gyakorlatát az éves munkaterv tartalmazza.

Vassurányi és Söptei Tagóvodáinkkal közös programok megvalósítása, tagóvodáink pedagógusainak hospitálása intézményünkben, jó-gyakorlatok megismerése.

Internetes kommunikáció lehetséges formái:

- ✓ Virtuális szakmai oktatási térben szakmai kapcsolat kialakítása
- ✓ Szakmai tudásmegosztás internet adta különböző formáinak kihasználásával (pl. e-mail, skype, facebook)

Óvoda — közművelődési intézmények

Szombathely város és környéke közművelődési intézményeinek kínálatából óvodánk úgy válogat, hogy az egyes programokat, lehetőségeket, a mindennapi nevelőmunkába beépítve, nevelési programunkat szolgálva használjuk fel.

1. Kámoni Arborétum (környezeti nevelés)
2. Rábahídvégi Csodaszarvas Tájpark (környezeti nevelés)
3. Kőszegi Chernel-kert (környezeti nevelés)
4. Múzeumok (vers-mese, vizuális nevelés, anyanyelvi nevelés, környezeti nevelés)
5. Községi Könyvtár (anyanyelvi nevelés)

6. Fűvészkert (környezeti nevelés)
7. Németh Lajos Művelődési Ház
8. Tűzoltó Egyesület Táplánszentkereszt
9. Óvodánk kapcsolatot tart az alább felsorolt intézményekkel:
Pedagógiai szakszolgálat intézményei
Pedagógiai szakmai szolgáltatók

Óvodánk egyéb kapcsolatai

- Egészségügyi szervek: védőnő, gyermekfogászat, ÁNTSZ
- Gyermekvédelmi intézmények: Gyermekjóléti Szolgálat. A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat óvodapedagógusaink a gyermekvédelmi felelős irányításával végzik. A konkrét feladatokat az éves gyermekvédelmi munkaterv tartalmazza.
- (1a)* A nevelési-oktatási intézmény, többcélú intézmény vezetője a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek, tanuló részére abban az időtartamban, amikor az óvoda, az általános iskola, a fejlesztő nevelést-oktatást végző iskola, a kollégium, a hat és nyolc évfolyammal működő gimnázium vagy a szakgimnázium ötödik-nyolcadik évfolyamán az intézmény - beleértve az ilyen köznevelési alapfeladatot ellátó többcélú intézményt is - felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó **egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az (1b)-(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja.**

Kapcsolattartás a fenntartóval

Az éves munkatervben rögzítettek szerint

IX. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

A PROGRAM TARTALMÁT MEGHATÁROZÓ ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK

Jeles napok, ünnepek

1. Szüret szeptember-október környéke
2. Márton-nap november 11.
3. Advent ünnepi készülődés
4. Mikulás december 6.
5. Karácsony december 24, 25, 26.
6. Farsang vízkeresztől hamvazószerdáig
7. Március 15. nemzeti ünnep
8. Víz világnapja március 22.
9. Föld napja április 22.
10. Húsvét- az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap
11. Anyák napja május első vasárnapja
12. Madarak és Fák napja május 28.
13. Gyermeknap május utolsó vasárnapja
14. Ballagó gyermekek búcsúztatása
15. Juniális

Hagyományos családi rendezvényeink

1. **Ovikóstoló**
2. Környezetvédelmi játszóház
3. Egészségmegőrző játszóház
4. Nevelési programunk része, negyedévente kiállítást és ovikoncertet tartunk.
Megünnepeljük az óvodánkba járó gyermekek születésnapját.
5. Adventi készülődés

A PROGRAMOK TARTALMA ÉVSZAKONKÉNT

Ősz

Befogadás időszaka, elfogadjuk egymást és az új környezetet.

- A környező világ megismerése ősszel. (pl. állatok, emberek, környezetvédelem)

- Kerti munkák az óvoda udvarán, növények előkészítése a télre (pl. gyümölcsfák, muskátli felszedése, növények befedése, lombtakaró gyűjtése).
- Madáretetők készítése.
- Őszi időjárás, öltözködés.
- Őszi termények, termések, vizuális játékok az ősz kincseivel, matematikai tartalmú tapasztalatszerzés
- Mit lehet játszani kinn és benn?
- Az ősz jellemző tevékenységei. (pl. Kóstoló az ősz kínálta zöldségekből, gyümölcsökből.)
- Terménybáb kiállítás
- Őszi hangulat az óvodában (pl. üvegfestés, levelek gyűjtése, préselése, ősz színei).
- "Szüreti multság". Őszi népszokások.
- Mesék, versek, mondókák, dramatikus játékok az ősziről.
- Őszi dalok, táncok, zenék.
- Mozgásos játékok.
- Természeti jelenségek megfigyelése: eső, köd, napsütés.
- Környezetvédelmi játszóház.
- Egészségmegőrző játszóház
- Almaszedés

Tél

- Advent. Adventi koszorú, naptár. Téli ünnepkör népszokásai.
- Az óvoda téli hangulatának kialakítása, üvegfestés.
- Madáretetők feltöltése, madarak megfigyelése.
- Mikulásvárás, Mikulás - ünnep.
- Karácsonyi ünnepi előkészületek, karácsonyfa állítása, feldíszítése, ajándékozás.
- Téli időjárás, időjárási naptár, téli öltözködés.
- Az óvodában különböző kísérletek. (pl. víz- jég-hó, levegőszennyezés megfigyelése (fakéregre cellux szalag ragasztása).
- Természeti jelenségek megfigyelése (pl. köd, zúzmara, dér, hóolvadás, sár)
- Mit lehet játszani kinn és benn?
- Téli, ünnepi dalok, zenék, táncok.
- Téli, ünnepi versek, mesék, mondókák, dramatikus játékok. (pl. Betlehemezés).
- Mozgásos játékok, kinn és benn.
- Téli kirándulások, játék a hóban, állatok, növények télen.

- A környező világ megismerése télen, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés
- Farsangi multságok.
- Vizuális játékok az ünnepekhez és a télhez kapcsolva.(pl. A tél színei)
- Kiszabás égetése tűzoltók segítségével.
- Egészségmegőrző játszóház

Tavaszi

- Húsvéti népszokások, játékok.
- Kerti munka az óvoda udvarán: magaságások megtisztítása, élő növények megfigyelése, palánták ültetése, gyümölcsfák
- Élő állatvilág megfigyelése
- Föld napja: faültetés az óvoda udvarán.
- Dalok, táncok, zenék a tavaszról és a tavaszi ünnepekről.
- Mesék, mondókák, versek, dramatikus játékok a tavaszról és a tavaszi ünnepek.
- A környező világ megismerése tavasszal, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés.
- Falusi élet
- Madárgyűrés – Kőszeg, Tömörd
- Tavaszi hangulat az óvodában a tavasz színeivel (pl. üvegfestés)
- Az óvoda tavaszi hangulatának kialakítása (pl. hajtás, virágültetés.)
- Tavaszi öltözködés, időjárás.
- Mit lehet játszani kinn és benn?
- Vizuális játékok a népszokásokhoz és az évszakhoz kapcsolva.
- Ovikóstoló
- Anyák napja
- Mozgásos játékok kinn és benn.
- Madarak és fák napjának megünneplése. (pl. rajzverseny.)
- Környezetvédelmi játszóház.(Víz világnapja)
- Egészségmegőrző játszóház

Nyári

- Mozgásos játékok a szabadban és benn.
- Egészséges táplálkozás
- Időjárás, öltözés nyáron.
- Növények öntözése, gondozása.

- Nyári dalok, versek, mondókák, mesék.
- A nyár jellemző tevékenységei (pl. Kirándulások, napfürdőzés, pancsolás, stb.).
- Környező világ megismerése nyáron.
- Egészségmegőrző játszóház

X. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS MEGVALÓSÍTÁSUK

A belülről indított játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettségének elősegítése, továbbá, hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék.

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, óvodai nevelésünk leghatékonyabb nevelési eszköze.

- A játék a gyermek olyan tevékenységformája, melyet örömszerzés kísér és magáért a tevékenységért folytat.
- Gyermekeink a játékon keresztül ismerkednek a világgal a valósággal, eközben szereznek tapasztalatokat környezetükről.
- A játék személyiségfejlesztő hatását meghatározzák azok az érzelmek, melyek a játékot kiváltják és megjelennek a játéktevékenység folyamatában. A játék öröme növeli a fejlesztő hatásokat, ezáltal válik a játék az érzelmi nevelés színterévé.
- Játékukban megjelenik a felnőttek világának utánzása, eközben tanulják meg a viselkedési formákat, elkezdődik erkölcsi magatartásuk kialakulása.
- A játékban nagy szerepe van a társas kapcsolatoknak, a gyermek-gyermek és a gyermek - felnőtt kapcsolatnak, főként a szerepjátékban fejlődnek társas kapcsolataik
- Pedagógiai programunkban a gyermekek szabad, spontán játéka dominál.
- Óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítsanak a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus-szerepjátékokhoz (drámajátékhoz), konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- A napirendben megfelelő szerepet kap a gyermekek szabad játéktevékenysége a csoportszobában és az udvari játékban egyaránt.
- Alkotó kedvű légkört teremtve a játékban fejlődik leginkább a gyermekek kreativitása.

- Óvodapedagógusaink a csoportszobákat úgy rendezik be, hogy legyen állandó és variálható helye az úgynevezett játék „kuckóknak”.
- Játék keretében a kisgyermek ismerkednek természeti anyagokkal ill. „természettudományos” megfigyeléseket végeznek (pl.: csíráztatás játék). Fontos hangsúlyozni, hogy óvodapedagógusaink tudják, hogy ebben az életkorban nem a természeti jelenségek tudományos magyarázata a fontos, hanem sokkal inkább maga a felfedező, cselekvő tevékenység és a játék.
- A játékeszközök kiválasztásánál óvodapedagógusaink arra törekednek, hogy sok praktikus, félkész játékot szerezzenek be (pl.:textíliák, fonalak, más természetes anyagok), melyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek fantáziáját, manuális képességeit és kreativitását.
- Az egyes korosztályoknak eltérő mennyiségű és fajtájú játékeszközt biztosítunk.
- Az udvari játékhoz zömmel a gyermekek nagy mozgásigényét kielégítő természetes anyagokból készült mozgásfejlesztő eszközöket (pl.: fa- játékokra, mászókékre) biztosítunk. Az udvar folyamatos fejlesztése kiemelt feladatunk.
- **A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.**

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek képesek több napon keresztül zajló játéktevékenységben részt venni.
- Játékukban dominánsan megjelenik a szerepjáték
- Az ismert meséket önálló kezdeményezésük által eldramatizálják, elbábozzák
- Építkezésükre jellemző, hogy bonyolult és fantázia dús
- A szabály játékok alkalmával a szabályok betartására és betartatására törekszenek.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda szokás szabályrendszerének elemei
- Interakciójuk, gazdag, kulturált és érthető

Vers, mese, dramatikus játék⁵

A tevékenység célja:

A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

A mindennapi mesélés, mondókázás, verselés és a mese feldolgozásokban megjeleníthető művészetek komplexitása gazdagítsa a gyermeki szabad önkifejezés lehetőségét, a lelki harmóniát, amelyben a belső képalkotási folyamatuk megerősödik, óvodás szemléletük, világképük formálódik.

Az óvodapedagógus feladatai

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képesszintjének megfelelő összeállítása;
- A 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos formák és új művészeti komplex tartalmi formák, munkaformák és módszerek biztosítása, a vers, mese, dramatikus játéktevékenység minőségének fejlesztéséhez;
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képesszintjének megfelelő összeállítása

Az óvodás gyermekeknek bemutatható irodalmi alkotások között elsődleges a népköltészet csodái, mely a magyar népi kultúra gyökereit hordozza magában. A népi gyermekköltészet remekei közé tartoznak az őr béli játékok, népi mondókák, altatók és a játékok, találós kérdések, közmondások, népmesék, amelyek mély érzelmeket váltanak ki a gyermekekből. A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvodapedagógusok feladata. A művek kiválasztásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság és a tradicionális értékek továbbéltetése.

A legkisebbekre a legerőteljesebben az őr béli játékok hatnak, amelyet az óvodapedagógusaikkal és nagyobb társaikkal együtt játszhatnak.

Az egyszemélyes mondókák: a napcsalogatók, esőüdvözlők, nyelvgyakorlók, nyelvtörők, állatsalogatók is a kicsik kedvencei. Az óvodapedagógus a gyermekek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból, kiolvasókból, találós kérdésekből, közmondásokból és

---

⁵ Nagy Jenőné, Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel, IV. kiadás, Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok, 2017, 47 - oldal

legismertebb költőnek ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből életkoruknak megfelelően állítsa össze.

A kisebbeknek olyan meséket válasszon, amelyek cselekménye egyszerű érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik. Később a gyermekek meséi már lehetnek többfázisú állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus – realiztikus mesék. Kapjanak helyet a magyar klasszikusok és a mai magyar írók meséi is. Ebben a korban a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepeljenek a vidám, humoros versek, klasszikusok és mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

Az óvodáskor a mesehallgatás igazi ideje. A gyermekek mesetárába épüljenek be az állatmesék, a cselekményesebb népmesék, novellisztikus – realiztikus mesék, a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék.

A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásait napokon keresztül izgatottan várják. A gyermekek versanyaga gazdagodjon a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. A 3-7 éves gyermekeknek szóló irodalmi műfajok között helyet kapnak a műköltészeti alkotások: a klasszikus és kortárs mesék, reális történetek és lírai vagy epikus elemeket tartalmazó gyermekversek. Ismerkedjenek meg olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat. Az óvodapedagógus a nagyobbaknak bátran olvasson lírai műveket is, mert a gyermekek már megérik a költői képek érzelmét kifejező erejét. A kiválasztott versek, mesék erősítsék a környezet megszerettetését, a néphagyományőrzést, az évszakok szépségét. Legyenek alkalmasak az óvodás gyermek szemléletmódjának, világvéleményének kialakításában.

Az óvodapedagógusok évente, évszakonkénti lebontásban tervezzék meg az irodalmi anyagukat, hogy a sok lehetőségből a legszínesebb, leggazdagabb tervvel rendelkezzenek a gyermekek „ah” élményeinek biztosításához.

A 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos formák és új művészeti komplex tartalmi formák, munkaformák és módszerek biztosítása, a vers, mese, dramatikus játéktevékenység minőségének fejlesztéséhez

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgathatják. Ez a többször átélt fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában. A befogadás időszakában kegyen minden gyermeknek

a jeléhez kiválasztott „én mondókám, én versem”. Az óvodapedagógus teremtsen minél több lehetőséget a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyermekek az óvodapedagógussal együtt sokszor ismételjék az állathívogatókat, napcsalogatókat, de sohase keltse bennük ez a gyakorlás érzetét.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. E tevékenység minden nap megjelenik az óvodában. Az óvodapedagógus közvetett módon, zenei szignállal, mesepárnák elkészítésével, gyertyagyújtással csalogatja a gyermekeket a meseszobába (sarokba). Amikor minden gyermek megérkezik, csak akkor kezdi el a mesét, gyertyafénynél, vagy lámpagyújtás után. Egy héten keresztül ugyanazt a mesét hallják a gyermekek, hogy a rákövetkező héten eljátszhassák, megjeleníthessék a különböző mesealakokat. A tevékenység befejezését jelzi a gyertya elfújása vagy az óvodapedagógus éneke, ami stílusosan kapcsolódik a meséhez.

Az óvodapedagógus a mesefeldolgozásához használja a dramatikus játék módszereit, amelyek mélyítik a mese erkölcsi mondanivalóját és segítenek a gyermekeknek megszólalni a mesefeldolgozásban. Ezek a módszerek erősítsék a gyermekek mesetudatát, meseélményét.

Az óvodapedagógus a vers, mese, dramatikus játékok illusztrálásához csak olyan kellékeket használjon, amelyek elősegítik a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását. Óvakodjon más eszközök használatától! Az óvodapedagógusok és a nagycsoportos gyermekek bábozzanak, dramatizáljanak minél több alkalommal a kisebbeknek. Legyen ez a színfoltja az óvodai ünnepeknek, rendezvényeknek is.

A mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. Erre kiváló mesefeldolgozó módszer a bábjáték, amelynek lényege az élettelen anyag az élet valóságainak ábrázolása, megjelenítése. Olyan szereplési forma, amelyben pozitív hatások dominálnak, mint az önbizalom növelése, a fantázia kiszélesítése és a közösségi élmény. A bábjáték során a félszeg, gátlásosabb gyermekek is szívesen szerepelnek, Először az óvodapedagógusok, a nagyobb gyermekek, majd a kicsik fokozatos bevonásával próbálják megjeleníteni az egyszerű meséket. Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával a gyermekek ismerjék meg a bábokat. Az óvodapedagógus mutasson be párbeszéd formájában előadott rövid, ötletes jeleneteket.

Az óvoda szervezzen a gyermekeknek rögtönzött óvodai báb- és dramatikus előadásokat, amelyeket a nagyobb korú gyermekek meglepetésként, örömmel mutatnak be a kicsiknek.

A könyvek megszerettetése érdekében a gyermekek lapozgassanak leporellókat, színes képeskönyveket, s hozzák el otthonról kedvenc könyveiket, hogy megmutassák egymásnak.

A kisebb óvodások egy nevelési év alatt ismerjenek meg 10-12 ölbéli játékok, mondókát, verset és 8-10 új mesét, s ezeket minél többször ismételtessék. A nagyobb óvodások ismételtessék az előző években tanult verseket, meséket is, valamint tanuljanak 5-6 mondókát, 6-8 verset és 10-15 mesét dolgozzanak fel.

A versek tanulását mikro csoportos formában szervezzük meg, de a verseket az óvodapedagógussal egyénként is ismételtetik, hogy a szöveg fonetikai hatáselemeket és a magyar hanglejtést alkalmazni tudják a gyermekek.

A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása érdekében az óvodapedagógus a mese mondanivalóját erősítse meg pl. egy közmondással, amit a szülőkkel is megbeszél, s jól látható helyen az öltözőben elhelyez. Így a szülők is együtt tudnak gondolkodni az óvoda léleknevelő hatásán, a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak alakításán. Az óvodapedagógus segítségével jelenítsék meg a meséket, a gyermekek élményeit. A gyermekek szernek bábjátékot rögtönözni, meséket kitalálni, elkezdett mesét a saját fantáziájuk szerint befejezni. Az óvodapedagógus teremtsen ehhez minél több lehetőséget.

A 4-5 éves gyermekek 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset és 10-14 új mesét ismerjenek meg.

A nagycsoportos gyermekek körében is minden adandó alkalmat használjon fel az óvodapedagógus a kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. A gyermekek nagyon élvezik a rímes találós kérdéseket, rímjátékokat. Legyen lehetőség az ilyen típusú játékokra is.

A gyermekek ismételtessék az előző évben tanult verseket. Az új versek (15-20) bemutatása mindenkor kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. Az óvodapedagógus lehetőleg ne szavaltassa a gyermekeket kórusban. Kerülje az éneklő hanglejtést. Ügyeljen a szavak gondos, tiszta kiejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra (kivételt képeznek a ritmikus versek pl. Weöres Sándor: Galagonya).

Vannak olyan kreativitást fejlesztő módszerek, amelyeket a nyelvi tehetségműhelyek programjában is tudunk alkalmazni: Például lehet ilyen egy elkezdett mese folytatása, mesehősről egy új mese kitalálása. A gyermekek fantáziája gazdag. Az óvoda adjon a gyermekeknek próbálkozási alkalmat a mese önálló befejezésére, mesék kitalálására. A közösen kitalált meséket nevezzék el a „mi mesénk”-nek. A gyermekek fejezzék ki a mese cselekményét mozgással, mimetikus játékkal. A meseszereplők jellemző tulajdonságai alapján keressen az óvodapedagógus olyan közmondásokat, amelyekkel meg tudja erősíteni az erkölcsi tulajdonságokat. A gyermekek szeretik rajzban is kifejezni vers- és meseélményeiket. Ezekből készítsenek közösen albumot. Az auditív élményhez társuló vizuális élmény lehetőséget ad az ismétlésre, az élmények felelevenítésére.

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése, a versek, mesék, dramatikus játékok segítségével

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszközei a mese, a vers, a bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes hangejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, és alakítható a gyermekek megfelelő artikulációja. A népköltészeti alkotásokból a gyermekek sok új régies-népies fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a három nevelési évben hallott mondókákat, verseket, meséket
- mesélés, bábozás, dramatikus játékok szokásait, szabályait
- a mikro csoportos és egyéni verstanulás kialakított szokásait, szabályait
- vershez, meséhez kapcsolódó hívóképeket

A gyermek képes:

- a hívóképek alapján önállóan felidézni az egyszerűbb verseket, rigmusokat
- a mesék helyes artikulációval és jó szövegfonetikai hatáselemekkel elmondani
- figyelmesen mesét hallgatni
- meséket, történeteket kitalálni és azt mozgással kifejezni
- aktívan, cselekvően részt venni a mesefeldolgozásban
- a „mi mesénk” megkezdett gondolatmenetét folytatni
- az átváltozás eszközeit, díszleteket, a félkész játékeszközöket használni
- elfogadni önmagát, társait különböző szerepben
- mesét rajzban kifejezni
- egyszerűbb bábokat készíteni

A gyermekek attitűdjére jellemző, hogy

- örömmel ismételtetik a verseket, rigmusokat
- várja, igényli a mesehallgatást
- örömmel mesél, bábozik, dramatizál az óvoda kisebb gyermekeinek

- ötleteik vannak a mesefeldolgozáshoz, amely láthatóan boldoggá teszi őt
- a kitalált mesék „ah” örömmel töltik el
- mosolyra derül helyzet- és jellemkomikumokon és szójátékokon

Beszélgetések

A gyermek tudja elmondani a vele történeteket, élményeit, amit szeretne megosztani társaival illetve a felnőttekkel.

- Ezek az alkalmak segítenek a gyermekek toleranciájának kifejlesztésében, az egymásra figyelés a másik meghallgatásának képességének kialakulásában.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek a mindennapi tevékenységeik alkalmával szívesen ismételtetik a mondókákat, verseket, rigmusokat
- Várják, igénylik a mesehallgatást
- Szívesen mesélnek, dramatizálnak, báboznak a kisebbeknek és önmaguk szórakoztatására
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-7 verset, 15-20 mesét
- Tudnak meséket, történeteket, (verseket) kitalálni és azt mozgással megjeleníteni
- **Szívesen hallgatják a népmeséket, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág meséit.**

Mozgás

A tevékenység célja a gyermekek harmonikus mozgásának, testi képességeinek szabad kibontakoztatása, játékos formában. Célunk továbbá a gyermekek térbeli tájékozódó képességeinek, valamint a személyiség akaratit tényezőinek fejlesztése.

- Programunk mozgásos tevékenységeiben együttesen érvényesül a rugalmasság és a kötöttség.
- A heti-rendben egy nap kötött formában szervezünk kiemelt mozgásos tevékenységet.
- Mindennap szervezünk mozgásos játékokat, melybe a láb- és testtartást javító torna elemeit prevenció és korrekció jelleggel építjük be.
- Az ismertetett mozgáslehetőségeken túl a csoportok életmódszervezésében helyet kapnak a kirándulások, túrázások, séták, a közelebbi és távolabbi környezetben is.

- A mindennapi mozgás során, a mozgásos játékok szervezésében az óvoda épületét körülvevő nagy füves udvar kínálja lehetőségeket a gyermekek edzésében maximálisan kihasználjuk.
- **A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítjük az irányított mozgásos tevékenységekkel. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.**
- **Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.**
- Cél továbbá olyan tevékenység biztosítása, amely örömtelivé, sokszínűvé, változatosabbá teszi – a művészetek eszközeivel – az irányított mozgást, mozgásos játékokat. A gyermeke komplex személyiségfejlesztését, pszicho motorikus készségeinek fejlődését szolgálja úgy, hogy megmaradjon a gyermek mozgás iránti érdeklődése, szabad mozgás kedve, és élménnyé váljon számukra a mozgásos tevékenység.⁶

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek szívesen mozognak, kitartóak a mozgásos játékokban
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni
- Szeretik a szervezett mozgásos tevékenységeket
- Szeretnek futni
- A gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik
- Képesek kreatív mozgásformákat kitalálni
- Képesek labdát pattogatni, vezetni
- Képesek célba dobni, egykezes felső dobással
- Az ugrásokat talajérkezéskor fékezni tudják

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység célja, a gyermekek élményeinek, tapasztalatainak, és fantáziavilágának képi, szabad, kreatív önkifejezése;

⁶ Nagy Jenőné, Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel, IV. kiadás, Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok, 2017, 66. oldal

A gyermekek tér,- forma,- szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.⁷

Az ovigaléria programja adjon lehetőséget alkalmanként a műalkotásokkal való találkozásokhoz, hogy művészeti élményben részesüljenek mind a gyermekek, mint felnőttek, szülők az óvodában.

Programunkban a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, **szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal**, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Programunkban a vizuális látásmód fejlesztésére, az önkifejezési mód megtalálására naponta nyílik lehetőség a mindennapi komplex tevékenységekben, a csoportszobában és az udvari játék során is.

- A vizuális kommunikációt fontosnak tartjuk.
- A vizuális kifejezési forma tervezett témáját az évszakok és az ünnepek befolyásolják, valamint a spontán adódó lehetőségeket is kihasználjuk.
- A csoportszobában nyugodt "kuckókat" alakítunk ki, ahol a gyermekek a különböző eszközöket önállóan elővehetik és használhatják.
- Programunkban a gyermekek manuális tevékenységei komplex formában jelennek meg a zenével, dallal, mesével, verssel, mondókával a környező világ megismerésével.
- A vizuális tevékenységekben (pl. rajzolás, festés, gyurmázás barkácsolás, tépés, szövés, fonás, vágás, ragasztás stb.) olyan játékos tevékenység, melyben nem a produktum, hanem a tevékenység öröme a cél.
- A vizuális nevelés a kreativitás, az **alkotó képesség** megnyilvánulásának egyik fontos eszköze.
- Az óvoda épületét és a csoportszobákat gyermekek által készített rajzzal, plasztikai alkotással díszítjük. (pl. ovi, mini galéria)
- Fontos, hogy a csoportszobák környezetükkel hozzájáruljanak a gyermekek esztétikai ízlésformálásához, ezért a díszítésükben természetes anyagokat használunk fel, melyek követik az évszakok és az ünnepek hangulati változásait.
- Az óvodapedagógusok feladata változatos kifejezési technikák alapelemeivel és eljárásaival való megismertetése és a feltételek megteremtése.

⁷ Nagy Jenőné, Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel, IV. kiadás, Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok, 2017, 60. oldal

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A képalkotásban egyéni módon jelenítik meg az élményeiket, fantáziájukat
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, színek variálása.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak
- Plasztikai munkáik egyéniak, részletezőek
- A téralkotásban, építésben közösen vesznek részt
- Rácsodálkoznak a szép látványára, szeretnek gyönyörködni benne
- Az alkotásokról beszélni tudnak
- Önálló és csoportosan készítenek ajándékokat, kellékeket, játékokat stb....
- Életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismernek népművészeti elemeket, **szokásokat, hagyományokat, nemzeti szimbólumokat.**

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei anyanyelv megismertetése, megszerettetése az ölbeli játékokon, közös éneklésen és a közös énekes gyermekjátékokon-táncokon keresztül, amely a zene szép magvával felkelti a gyermekek zenei érdeklődését.

Az érzelem gazdag tevékenységen keresztül a gyermekek zenei képességfejlesztése is megvalósul, mely utat nyit a zenéhez való mélyebb, pozitív viszonyulás kialakulásához.

A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, amely formálja a gyermekek zenei ízlését és befolyásolja esztétikai fogékonyságát.

- A zenei nevelésre a nap bármely során lehetőség nyílik a különféle tevékenységekhez kapcsolva, a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- A játékdalokhoz, mondókákhoz természetes módon társul a zenei képességek fejlesztése, zenei ritmusérzék / metrum, ütem, ritmus, tempóérzék / zenei hallás / tiszta éneklés, dinamikai és hangszín érzék / zenei emlékező és reprodukáló képesség, belső hallás, zenei formaérzék.

- A csoportszobák polcain helyezzük el a különféle ritmus hangszereket, hogy a gyermekek a nap bármely szakában kezdeményezhessék a ritmussal kísért éneklést. (természetes anyagokból készített ritmushangszerek)
- A zenehallgatásnál mind az élőzene mind a művészi értékkel bíró gépzene is helyet kap.
- Programunkban az óvodapedagógusok a gyermekekkel közösen variálják az énekes játékok mozgás-anyagát olyan egyszerű tánclépésekkel, amit a felnőtti minta utánzásával a gyermekek követni tudnak. (táncház)
- **A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.**
- **A gyermektánc a felfogásunkban a néptánc figurákkal való szabad mozgás örömét jelenti, oly módon, hogy minden táncos alkalom az együttes mozgás örömét adja a gyermekek számára.**
- **Az óvodai táncok elsősorban az ugrások megismertetése jelenti, mert ezek egyszerű motívumokat tartalmaznak. Fontos a tánclépések mintaszerű bemutatása.**
- A gyermekek minél tisztább éneklését az óvodapedagógusok mindennapi énekelgetésükkel segítik elő.
- Az énekre, énekes játékokra, zenehallgatásra minden nap a komplex tevékenységekben nyílik lehetőség.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat, **táncokat**
- A gyermekek gátlások nélkül, örömmel szeretnek énekelni
- Élvezik a zenehallgatást
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokot
- Tudnak, ritmus, mozgást utánozni és rögtönözni
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dallamok ritmusát

A külső világ tevékeny megismerése

A programunk célja a szűkebb és tágabb környezet felfedezése, melynek során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyt alakítanak ki a természeti, emberi és tárgyi világ értékeivel. Környezeti nevelésünk célja a környezethez kapcsolódó értékek megismerése mellett a globális és helyi környezeti problémákra való figyelemfelhívás is.

Két hetes időintervallumban alakítjuk ki a teljes a projekt témakörök levezetését feldolgozását. Egy témakörhöz legalább három élmény tapasztalatszerzési megfigyelési lehetőséget szervezünk. Az első hét élményszerűségét tovább fokozzuk azáltal, hogy művészeti kiegészítésekkel gazdagítjuk az élményszerzés időszakát, majd a második héten a begyűjtött információkat felhasználjuk különböző formában. A projekt zárását a szülőkkel összegyűjtött otthoni tárgyakat, képeket stb. melyek a témához kapcsolódnak egy kiállítás keretében valósítjuk meg.

A környezet megszerettetése közben a külső világ mennyiségi, téri és formai viszonyainak tevékeny megismerése.

Célunk, hogy a gyermek cselekvő módon fedezze fel környezetét, és olyan tapasztalatok birtokába jusson, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Ismerje meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a **közösséghez való tartozás élményét**, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét.

- Olyan környezettudatos szokás- és értékrendszer kialakítására törekszünk, amelyek alapvetően meghatározzák és befolyásolják a leendő felnőtt gondolkodás-és életmódját. (pl. Újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékosság, természeti értékein megóvása)
- Környezeti nevelésünknek is két tartópillére a játék és a tapasztalás, kísérletezés
- **Feladatunk, hogy elősegítsük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás megalapozására, alakítására.**
- Környezetvédelmi játszóházaink a legfontosabb környezeti problémák köré épülnek.
- Kirándulásaink segítik környezetünk szűkebb és tágabb megismerést.
- A közlekedésről saját tapasztalataik útján szereznek a gyermekek ismereteket (pl.: utazás tömegközlekedési eszközökkel: autóbusz).
- A gyalogos közlekedésről a szűkebb és tágabb környezetben tett séták alkalmával van módjuk ismereteket szerezni.
- A községünk adta intézményi lehetőségek programba épülő kihasználása

- Az óvodánk közelében található gyógyszerár, posta stb. látogatása, melynek során az emberek mindennapi munkáját ismerhetik meg a gyermekek.

Az óvodánk szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik.

- A helyi pedagógiai programunk a környezeti nevelést kiemelten „kezeli”, erre építve a fejlődést elősegítő tevékenységeket tartalmaz a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséggel.
- A nevelési célok és feladatok megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).
- Az óvodai nevelőmunkánk tervezésében és a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.
- A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.)
- A gyerekek nevelése az egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján a cselekvő, felfedező tevékenységszervezés módszerével zajlik.
- Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás,)
- Az óvodában a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása a szülők bevonásával, a családdal való közvetlen kapcsolatban zajlik.
- Óvodánk kapcsolódik a települési, a tágabb környezeti szinterek zöld jeles napi hagyományaihoz. (természet-ünnepek, egészségi jeles napok, madarak-fák napja, a víz világnapja).
- Az óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az

ökológiai szemléletformálásra, megalapozására. (Kapcsold le a villanyt! Zárd el a csapot! ne folyasd a vizet feleslegesen!)

- Az óvodaépületünk helyiségeinek berendezése tükrözi a környezetbarát szemléletmódot, Az óvoda berendezését az egyszerűség, a takarékoság a praktikusság jellemzi, helyi sajátosságok figyelembevételével a természetes anyagok felhasználása érvényesül.
- A gyerekek által használt eszközöket vásárlásánál is prioritás a környezetbarát eszközök, játékok beszerzése.
- Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növényrel, a természetsarokban a természet által adott „kincsekkel”. A gyermekek a munka tevékenységen belül növényápolási, feladatokat látnak el, az egészségügyi előírásoknak megfelelő és megengedett mértékben.
- Az óvodánk udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől.
- Az óvodakertben a helyi lehetőségek figyelembevételével valósul meg a zöldséges- és virágoskert, a gyógy-és fűszernövény rész.
- A gyermekek kertgondozáshoz kerti szerszámokat használnak.
- Az udvari játékok környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játékanak. Udvari árnyékolók és ivókút illetve a folyamatos vízárási lehetőség biztosított. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhoz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.
- Az energiatakarékosság szem előtt tartása érvényesül a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Az épületen belül energiatakarékos izzók vannak a folyosókon, termekben a világítás megfelel az egészségügyi előírásoknak. A fűtési rendszer környezetbarát. WC öblítők, hideg-meleg kevert csapvíz rendelkezésre áll.
- A „hulladék nem szemét” elv hasznosítása az újrafelhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.
- Az óvoda működése során rontott (használt) papírok külön tárolóba kerülnek, a papír beszerzésekor az újra papír vásárlására törekszünk.

Környezeti nevelési programok, tevékenységek

	<i>Program/tevékenység megnevezése</i>	<i>Tartalom</i>	<i>Időszak</i>	<i>Résztevők köre</i>
1.	<i>Környezetvédelmi játszóház</i>	<i>életközösségek terepi tapasztaltatása</i>	<i>évente</i>	<i>óvodásgyermekek, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítőik</i>
2.	<i>Víz világ napja, Föld napja, Madarak-fák napja</i>	<i>hagyományőrzés</i>	<i>jeles napok</i>	<i>óvodásgyermekek, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítőik</i>
3.	<i>Kertgondozás</i>	<i>óvodakertben tevékenykedés</i>	<i>évszaknak megfelelő időpont</i>	<i>óvodásgyermekek, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítőik</i>
4.	<i>A „hulladék nem szemét,” játékkészítés</i>	<i>újra felhasználás</i>	<i>alkalmanként</i>	<i>óvodásgyermekek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítőik</i>
5.	<i>Mentsük meg a Földet!</i>	<i>Internet/ facebook Kampány a Föld megmentésért! Te is tegyél érte! Ne dobd el, ne szemetelj! Élj műanyag nélkül! Vásárolj környezettudatosan!</i>	<i>évente</i>	<i>óvodásgyermekek, szülők, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítőik</i>
6.	<i>Zöldülj!</i>	<i>Fa/virágültetés</i>	<i>évente</i>	<i>óvodásgyermekek, óvodapedagógusok, nevelőmunkát segítőik</i>

A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbéli, tér-és síkbeli szemléletének alakítása valósul meg.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Célunk:

- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A matematikai érdeklődés felkeltése.
- A logikus gondolkodás megalapozása.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikro csoportos szervezéssel.
- Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek:

A számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.
- Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód a párosításra, számlálásra, a több, a kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására.

- Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.
- Játékos szituációkban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségétől függően a 6-10-ig számkörben mozogjon.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése.
- Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.
- Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.
- Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.
- Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket.

Tájékozódás a térben és a síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játszanak sokat a tükörrel.
- Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is.
- Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetőek. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét
- Tudják születési helyüket és idejüket
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, felismerik a napszakokat
- A gyermekek ismerik a szűkebb környezetük értékeit
- Ismernek több a háziállatot, vadállatot, madarat, bogarat
- ismernek néhány környezetükben előforduló növényt és azok gondozását
- Ismerik a közlekedési eszközöket. Gyakorlatot szereztek az elemi közlekedési szabályok betartásában
- Ismerik a környezet megóvásának legfontosabb szabályait (pl. elzárják a vízcsapot, hogy feleslegesen ne folyjék a víz, ismerik a szelektív hulladékgyűjtés szabályait, ismerik, hogy szemétből is lehet valamit készíteni stb..

- Tudnak legalább 10-ig számolni, össze tudják a tárgyakat hasonlítani mennyiség, nagyság, szín és forma szerint
- Képesek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni
- Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás megítélésének fogalmát: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb.
- Helyesen használják a névutókat.
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető síkformákat felismerik, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képesek részekből az egészet kirakni.
- Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.
- Ismerik a jobbra-balra irányokat értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, mellé, közé stb..)
- Életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően Ismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományokat, szokásokat, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit.
- Szeretik és védik a természeti értékeket.

Munka jellegű tevékenységek

Nevelési programunkban a tevékenység célja, a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait.

- A munka jellegű tevékenységeket az élet velejárájának, tapasztalatszerzésnek és a környezetük megismerésének tekintjük.
- Olyan munkavégzéshez szükséges képességek alakítására adunk lehetőséget, mint rendszeresség kötelesség illetve feladattudat, kitartás, stb.
- Az „Én már képes vagyok!” érzése önbizalmát növeli, pozitív énképét erősíti, reális önismeretét alakítja gyermekeinknek.
- A játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató munka, és munka jellegű játékos tevékenységek, elsősorban a gyermekek saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálást és az élethelyzetekben való közös együttműködést, a folyamatos megbízások rendszerét jelentik. Örömforrásként sikerélményhez juttatja a gyermekeket, egyre önállóbbak, magabiztosabbak lesznek.

- Minden munka jellegű tevékenységnél fontos, hogy a közösen végzett munka igazi élményt nyújtson.
- **A munka jellegű tevékenységek a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának fontos pedagógiai eszköze, a gyermekek saját és mások elismerésére nevelésének egyik formája.**
- Az óvodapedagógus értékelése legyen buzdító, mindig megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.
- Nagyon fontos a jó szervezés, hogy a gyermekek egyéni képességeikhez igazodó munkamegosztásban vehessenek részt a közös munkában, melyben az óvodapedagógus is közreműködik.
- **Az óvodapedagógus adjon lehetőséget az önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítésére, az elvállalt naposi vagy egyéb munkákra, a környezet-, a növény- gondozásra.**

A munkafajták helyszínei:	A munkafajták lehetőségei
Épületen belül:	pl. terítés, rendrakás az étkezőben, játékok helyrerakása a csoportszobában, csoportszoba díszítése, sepregetés, teremrendezés: szükség esetén székek, asztalok ágynemű összehajtogatása délutáni pihenő után rendrakás a mosdóban, törölközők, poharak helyre tétele rendrakás az öltözőben, cipők helyre tétele, ruhák fogásra akasztása
Épületen kívül:	pl. virágöntözés, ültetés, sepregetés, száraz falevelek összehordása, szabadtéri játékeszközök helyére hordása, lenyírt fű összeszedésében való segítség.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek szeretnek a közösségben dolgozni
- Örülnek, ha a kötelességüket teljesítik
- Munkavégzésükben az önállóságra törekszenek
- Szíves vállnak egyéni megbízásokat
- Szívesen vesznek részt a növény gondozásában

Tanulás

Az óvodai nevelési gyakorlatunkban a tanulás folyamatos, melynek színtere a komplex játékba integrált tevékenység.

Pedagógiai programunkban a tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

A program felfogása szerint a játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőbe ékelődnek, tagozódnak úgy, hogy nincs közben játék elrakás. Így a gyermekek a tevékenységek befejezése után, igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdeményezhetnek.

Az óvodai tanulás célja: A gyermekek ismereteinek, képességeinek, tanuláshoz való viszonyainak pozitív formálása bővítése, rendezése.

E program szélesen értelmezi a tanulást. A gyermek a tevékenységei során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általuk fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. ⁸

Óvodapedagógusaink a tanulást támogató környezet megteremtése során építenek a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Helyi pedagógiai programunk felfogásmódja, hogy a tanulást folyamatosan utánzásos, spontán és részben irányított ismeretszerzéseként értelmezi. Ez az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, séták alkalmával, az óvodapedagógusok által kezdeményezett játékos komplex tevékenységekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő részvétele, aktivitása, közvetlen tapasztalatszerzése az egyes tevékenységekben.

A tanulástámogatás érdekében felhasználjuk az IKT adta lehetőségeket.

Módjai

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)

---

⁸ Nagy Jenőné, Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel, IV. kiadás, Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok, 2017, 43-44. oldal

- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a **játékos**, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógusok a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítik a gyermekek személyiségének teljes kibontakozását!

XI. DIFFERENCIÁLÁS, INKLÚZIÓ, INTEGRÁCIÓ

A differenciálás

Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és ki tudjon bontakozni. Véleményünk szerint a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik, hiszen az elv azonos, mert mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni. A kisgyermek fejlődésében nem hagyjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Tudjuk, hogy az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól”, vagy mely összetevői alakulnak másképp, illetve azok mikor „hozzák be” magukat. A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen vannak jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek. Óvodapedagógusaink tudják, hogy a kisgyermek tulajdonságainak, képességeinek változásai egyfajta diszharmóniát eredményeznek, amely csak látszatra nem harmonikus.

Inklúzió, integráció

Nevelésünkben az inklúzió azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” elvet valljuk, és ez az elv programunk minden elemében érvényesül.

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia ez adja az integrációs

nevelésünk ideológiai hátterét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

Akkor eredményes a programunk, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szintéren belül, ahol többen (sokan) nevelődnek együtt.

Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége.

Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek. Az óvodai játék szabad, de nem szabados! Véleményünk szerint a gyermek játékát a spontaneitás, az öröm, az előkészítés jellemzi, ami nem más, mint egyfajta tanulás. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyerek egyformán. Éppen ezért a gyermek játékát folyamatosan megfigyeljük, és ez által ismerjük meg a gyermek személyiségét, kapcsolatait, társas magatartását, elmélyültségi fokát, verbális képességeit, gondolkodását, ismereteit, mozgását. Programunkban a játék megfigyelése elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

A pedagógus feladata a dajkák felkészítése és bevonása a kisgyermek nevelésébe. Óvodapedagógusaink érzelmileg azonosulnak az integrációval, elfogadják és természetesnek tartják. Fontosnak tartjuk, hogy megértsük a gyermek adott állapotának lényegét, és a fejlesztéséhez vezető utat. Az óvodapedagógusok feladata gyerekközösség és az érintett kisgyermek kapcsolatában az együttélés alakítása a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe.

Mivel minden gyerek más, ezért szemléletünk alapja a differenciálás a

sajátos nevelési igényű gyermekek közül az intézmény ellátja az integrált gondozás-nevelés keretein belül azokat a különleges bánásmódot igénylő gyermekek, akiket a Tanulási Képességeket Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés

fejlődési zavarral. (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. Az intézmény autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek ellátását nem vállalhatja.

Az intézmény biztosítja a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató integrációs foglalkoztatását.

Programunk felfogása szerint:

- minden kisgyerek fejleszthető.
- gyermek meglévő képességeiből indulunk ki

A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

A pedagógusaink értő figyelemmel fordulnak feléjük. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek, önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért. Minden gyereknek joga van, életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten, tisztában lenni saját állapotával, jogaival és lehetőségeivel.

Pedagógiai programunkban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése több irányban történik:

- A tevékenységorientált fejlesztés, gazdagító programok által (pl. zene-ovi, néptánc, vizuális nevelés, néphagyomány-ápolás)
- A gyermekek spontaneitásából kiinduló fejlesztés.
- A feladatorientált fejlesztés során az óvodapedagógus kompetenciájánál fogva a differenciálási szintekre és a képességfajtákra vonatkozó ajánlásokat variálja az adott kisgyerek fejlettségi szintjéhez, állapotához igazítva, figyelembe véve a segítő szakkompetencia (pszichológus, logopédus) útmutatásait.
- A szakemberek logopédus, gyógypedagógus, konduktor, fejlesztő pedagógus által.

A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEK NEVELÉSE

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási,

magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Feladatok:

- Bizonyos funkciók tartós stagnálása esetén visszatérni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, ahol még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat el kell juttatni őt a következő szintre.
- A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel.
- Idő és lehetőség biztosítása a hiányosan elsajátított vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.
- Fejlesztő pedagógus segítségével.

KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK NEVELÉSE

A tehetség korai jelei:

Vannak gyerekek, akiknél már igen fiatal korban feltűnik, hogy adottságai valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak, és ehhez sokszor a kíváncsiságnak és az akaratnak szokatlan erőssége társul. Éppen ezért óvodás korban érdemes beszélni a tehetség, azaz „a tehetség ígéret” felfedezéséről, a személyiség optimális fejlesztéséről. Fontos kérdés, hogy adottságaival később hogyan tud élni a gyerek, hiszen az adottság csak egy lehetőség, amely áldássá válhat a belső erők és a környezet hatásai által. Nem szabad ugyanis a tehetség kialakulásánál figyelmen kívül hagyni, hogy az adottságok csakis a pozitív, a gyerekeknek megfelelő környezeti hatások által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé.

Kiemelkedő szerepe van tehát:

- a családnak,
- az óvodának,
- a társaknak.

A tehetséget gyakran – tévesen – kizárólag a kiemelkedő képességűekkel azonosították. A képességek azonban bármely fontos is csak egyik összetevőjét alkotják.

Ezek az összetevők, amelyek állandó kölcsönhatásban vannak, a következők:

- átlagon felüli képességek (általános és speciális).
- kreativitás (eredetiség, rugalmasság).
- feladatkötelezettség (kíváncsiság, érdeklődés, szorgalom, kitartás).

Tehetségre utaló jegyek az óvoda gyakorlatában:

Az óvoda a maga kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel akarva akaratlanul felszínre hozza a többet teljesítő gyerek adottságait, képességeit.

Az óvodánkban a gazdagító tevékenység az alábbi területeken zajlik:

- Vizuális tevékenységben
- Zenei tevékenységekben
- Mozgásos tevékenységben

Fontos szem előtt tartanunk, hogy az óvodás életkorban nem a tehetség diagnosztizálására kell törekednünk, hanem a lehetőségeket kell észrevennünk. Nem mérésekkel kell a gyerekek adottságait feltérképezni, hanem a hétköznapiak során gyakorlattá vált megfigyeléseket kell a tehetség lehetséges jegyeinek szempontjából rendezni. Amit tapasztalunk nem biztos, hogy többlet képesség. Lehet, hogy csak a gyermek gondolkodásának fejlődési üteme gyorsabb.

Kiemelten tehetséges gyermekek azok a különleges bánásmódot igénylő gyermekek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkeznek, és felkelthető bennük a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A program teljes mértékben támogatja és segíti a gyermeki kreativitás felszabadítását, a tehetségigéreték felfedezését és fejlesztését, melyek óvodai csoportjainkban differenciáltan valósítunk meg.

A 2011-es CX. törvény a Nemzeti köznevelésről, mely a törvény célja és alapelve részben megfogalmazott, hogy: „Kiemelt célja a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás.”⁹

A Nemzeti Tehetség Program elfogadásáról szóló 126/2008. (XII.4.) országgyűlési határozat értelmében kiemelten kezeljük a tehetségigéreték fejlesztését.

Minden gyermekben szeretnénk megtalálni a „tehetség csíráját”, kiemelkedő adottságát, értékét, hogy azt támogatva, szakszerűen fejlesztve segítsük a fejlődését.

Célunk:

- a tehetségigéreték adottságainak minél teljesebb kibontakoztatása
- lehetőség megteremtése a tehetség kialakulásának megalapozására

---

⁹ 2021. évi CX. törvény a nemzeti köznevelésről 1.§-a (1). A törvény célja és alapelve 1.pontja

- a tanulás utáni érdeklődés felkeltése
- a szülők megnyerése a kora gyermekkori tehetségigéreték támogatásához
- a sokoldalú képességfejlesztés segítségével a személyiségfejlődés biztosítása

A nevelőtestületi feladataink:

- A gyermekek tehetséggondozása a kidolgozott folyamatszabályozás szerint: a gyermekek átlagon felüli adottságainak két éves időintervallumban történő azonosítása a csoportokban és az adatok rögzítése. A komplex gyermektükörben, a gyermekek beválogatása a tehetséggondozó műhelyekbe, a műhelyek beindítása és működtetése, a műhelymunkák hatásvizsgálatainak elvégzése, valamint a dokumentumok folyamatos kitöltése.
- A szülők tájékoztatása, bevonása a tehetséggondozásába.
- Az óvodai szinten működtetett „Tehetséggondozó team” alkotómunkájában együttműködés, együttgondolkodás megteremtése.

A gyermek óvodai tehetséggondozásának értelmezése a kidolgozott folyamatszabályozás szerint:

A gyermekek tehetséggondozását két síkon valósítjuk meg:

- 3-5 éves korban: saját csoportjaikban differenciáltan, illetve
- az iskolába lépő gyermekek számára szervezett „tehetséggondozó” műhelyekben.

A tehetséggondozó tevékenységek módszere: a gazdagítás.

Alkalmazott modellünk: Nagy Jenőné adaptációja a RENZULLI-MÖNKES modellnek
Tehetségterületek felvállalása – a Gardneri felosztás szerint: testi- kinezetikus, térbeli- vizuális, zenei anyanyelvi, logikai

Tehetséggondozó műhelyek létrehozása:

Az óvodában elfogadjuk a 30 órás műhelymunkát, melyeket a gyermekek fejlettségi szintjének, kivételes adottságainak megfelelően, az óvónők kompetenciájának összehangolásával hozunk létre. Minden műhely rendszere kidolgozott.

Tehetségdiagnosztika

Tehetségazonosítás:

Saját csoportjukban az óvodapedagógusok nyomon követik minden gyerek különleges képességét a fejlesztőrendszerünk – „Gyermeztükör” – alapján.

- információgyűjtés az óvodába kerülés előtt a családtól, bölcsődétől
- a gyermekek fejlettségi szintjének, sajátosságainak megfigyelése a szabad játék, szervezett játék, a környezetünkről való tapasztalatszerzések, mikro csoportos felfedezések és egyéb tevékenységek során
- a tapasztalatok, információk egyeztetése, megbeszélése a csoportban dolgozó óvodapedagógusok között
- konzultáció a fejlesztőpedagógusokkal
- az eredmények rögzítése a gyermeke egyéni fejlődését diagnosztizáló fejlettségmérő mutatókban, a kiemelkedő adottságok megjelölése a dokumentumban (más színnel)

Beválogatás:

A tehetséggondozást koordináció fejlesztő pedagógus a dokumentumokban történt rögzítések alapján, valamint az óvónők megfigyeléseire támaszkodva – a műhely indításában kompetens óvónővel együtt – állítja össze a tehetséggondoz műhelyekbe bekerülő gyermekek névsorát: kreativitás, motiváció, különleges adottságok. Beválogatás dokumentumai alapján történik.

Hatásvizsgálatok:

Eredmények, hatások mérése kreativitás, motiváció, különleges adottságok területén: csoportos óvónők, műhelyvezetők, műhelyvezető önértékelése, szülői kérdőív.

Után követés:

Volt óvodástársaink látogatása, tapasztalatcsere a tanítónőkkel. Jeles napokon, rendezvényeken bemutatkozás, szereplés.

A tehetséggondozó program kommunikálása:

- szülők tájékoztatása a tehetséggondoz műhelyek munkájáról a tájékoztató táblán, rétegértekezleteken, nyílt napokon, fogadóórán
- társintézmények, közvetlen partnereink tájékoztatása az óvodánkban működő tehetségfejlesztő műhelyekről

- kiállítások rendezése
- képek, videofelvételek bemutatása (csoportbeli társaknak, szülőknek...)
- nyíltnapok szervezése szülők bevonásával
- publikálás: Vas Népe, Táplánszentkereszti helyi lap
- beszámoló készítése a fenntartónak

Fenntarthatóság:

A kreatív nevelőtestület minden tagja elkötelezett a gyermekek tehetségének felfedezésében és fejlesztésében. Az innovatív pedagógus közösség igényként fogalmazta meg a kiválóan kreatív, tehetségígéretes gyermekek külön gondozását. Konferenciákon, értekezleteken, továbbképzéseken való részvétel. Pályázatok, támogatok felkutatása. Szülői segítség kérése.

Feltételek:

- Személyi feltételek: Rendszerű működés: óvodavezető, tehetséggondozás koordinátora, tehetséggondozó team (műhelyvezetők, koordinátor), csoportos óvónők
- Tárgyi feltételek: Az eredményes tehetséggondozáshoz szükséges eszközök és felszerelések egy része rendelkezésükre áll, a többi pályázatokból, egyesületi hozzájárulásból, támogatóktól valamint költségvetésből szerezzük be.

A tehetséggondozáshoz kapcsolódó dokumentumok:

Alapdokumentumok, „Gyermektükör”, tehetségdiagnosztika, műhelyek dokumentumai, feljegyzések, jegyzőkönyv, megbízási szerződések.

Kapcsolatok:

Pedagógiai Szakszolgálat, tehetségpontok, Nemzeti Tehetségsegítő Tanács, Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, Óvodapedagógusok Országos Tehetségsegítő Tanácsa, Nagy Jenőné, az „Óvodai nevelés a művészeti eszközeivel” programmal dolgozó, felhasználó óvodák, Táplánszentkereszti Apáczai Csere János Általános Iskola, Jókai Mór Művelődési Ház

A migrációs populáció integrációja

A nemzetközi vándorlások (migráció) hazánkra gyakorolt hatásait tekintve figyelembe vesszük, hogy az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családjai Magyarországra települtek át, vagy szülei huzamosabb ideig vállalnak itt munkát.

Óvodai nevelési programunkban olyan **készségek fejlesztése** is a cél, mint a kognitív, az eszköz jellegű (kommunikációs képességek fejlesztése) és a szociális **készségek** (kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés) fejlesztése.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (háború miatt, migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladatunk: A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyerekekkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel.

- A család a szocializáció első színtere.
- Erősítjük családi nevelést.
- A szülők gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítására, megtartására törekszünk.
- Személyes kapcsolat alakítunk ki a szülőkkel.
- A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.
- A szülőket szakszerűen segítjük a gyermeknevelésben.
- A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk.

XII. AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÉS A NEVELŐMUNKÁT KÖZVETLENÜL SEGÍTŐK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Az óvodában a nevelés eredményességéhez a dajka/pedagógiai asszisztens, munkája is hozzátartozik. Célunk az óvodapedagógus és a nevelőmunkát közvetlenül segítő munkakör összehangolása a pedagógiai munka hatékonysága érdekében és a dajkák nevelőpartneri rangra emelése.

Programunkban konkrétan körülhatároljuk azokat a feladatokat, amelyeknél számíthatunk, a segítségükre egyértelművé tesszük a számukra, hogy mely pedagógiai kérdésekben van véleményezési jogkörük.

A dajka/pedagógiai asszisztens kompetens szerepköri feladatai

- Az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése.
- A gyermekekről kapott információk felettesei felé való továbbítása.
- A megszerzett ismeret és tudásanyag gyakorlati munkájába való beépítése.
- Saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítése.
- Lelki egészségének védelme.
- Az óvodapedagógus útmutatása alapján alkalmazza az egyéni bánásmód elvét és a differenciált módszereket.
- Segítse a gyermekek tevékenységét, támogassa az önállóságukat.
- Válgják igényükké a rendszeres, folyamatos továbbképzésen való részvétel.
- A továbbképzéseik anyagát alapvető mentálhigiénés ismeretekkel, önismereti, személyiségfejlesztő elemekkel bővítjük.

XIII. A PROGRAM TERVEZÉSE

A programunkhoz kapcsolódó szakmai dokumentumok:

1. A vezető éves pedagógiai munkaterve, mely összefűzi az egyes csoportok éves pedagógiai munkáját.
2. Az óvodai program éves tervezése, az óvodapedagógusok által vezetett hivatalos csoportnaplóban történik.
3. Tervezés 1 évre: tevékenységek tartalmához szükséges anyagot tartalmazza.
4. Tervezés két fél évre: Nevelési feladatok: az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés (játék, munka)
5. Tervezés két hetes ciklusokban: Verselés, mesélés/ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc/ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka/ Mozgás/ **KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGSIMERÉSE** (matematika tartalmú tapasztalatszerzés)
Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása. (gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit
6. Programunk fontos eleme, jogszabály szerint, az óvodás gyermekek fejlődésének folyamatosan nyomon követése.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza

(1) A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció –gyermektükör a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

(2) A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza

a) a gyermek anamnéziséét,

b)* a gyermek ***értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit***,

c) a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,

d) amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,

e) a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,

f) a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Indokolt esetben kezdeményezzük, a szülőnél a szakszolgálat igénybevétele.

Az óvodapedagógus a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább nevelési évenként kétszer – jogszabály szerint vezetett dokumentációban rögzíti.

Óvodai nevelési programot vegyes életkor szerint szervezett óvodai csoportokban valósítjuk meg.

A csoportnapló

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza

a) a gyermekek nevét és óvodai jelét,

b) * a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődei ellátásban részesültek,

c) a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,

- d) a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- e) a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban,
- f) nevelési éven belüli időszakonként
  - fa) a nevelési feladatokat,
  - fb) a szervezési feladatokat,
  - fc) a tervezett programokat és azok időpontjait,
  - fd) * a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,
  - fe) az értékeléseket,
  - h) a feljegyzést a csoport életéről.

XIV. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

Bármilyen hátrányos helyzetből származó lemaradás csakis szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve ellensúlyozható. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint az interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

1. **Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)**
2. **Pedagógiai munka kiemelt területei**
  - 2.1. Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
  - 2.2. Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
  - 2.3. Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
  - 2.4. Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
  - 2.5. Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
  - 2.6. Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)
3. **Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység**

- 3.1. Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése
- 3.2. Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- 3.3. Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése
- 3.4. A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés

4. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal

- 4.1. Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- 4.2. Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás)

5. Óvoda-iskola átmenet támogatása

- 5.1. Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- 5.2. Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás)
- 5.4. A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében

6. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- 6.1. Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- 6.2. A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
- 6.3. Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése
- 6.4. Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
- 6.5. Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (farsang, karácsony, anyák napja,

7. Intézményi önértékelés, eredményesség

- 7.1. Intézményi önértékelés készítése
- 7.2. Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban

8. Várható hatások, eredmények

- 8.1. A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.
- 8.2. A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.
- 8.3. Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket.

XV. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen

- a)* az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál
- b)* az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során
- c)* az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során (logopédus, gyógypedagógus)
- d)* az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során

XVI. FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM

Óvodai nevelés országos alapprogramja	A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel	Szolnok 1997
Nagy Jenőné: Gyermektükör	2006
Mérei Ferenc - Binét Ágnes: Gyermeklélektan	Bp. Gondolat 1975
Dr. Kovács György- Dr. Bakosi Éva: Játék az óvodában	Debrecen 1995

XVII. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ KÖTELEZŐ SZAKIRODALOM JEGYZÉKE

Gyermekirodalmi szöveggyűjtemény	
Zilahi Józsefné: Mese, vers az óvodában	Eötvös József Kk. 2001
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában	Zeneműkiadó 1982
Forrai Katalin: Ének az óvodában	Editio Musica 1993
DIFER Programcsomag – Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer 4-8 évesek számára	Mozaik Kiadó 2004.

XVIII. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ AJÁNLOTT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE

IKT AZ ÓVODÁBAN: KIHÍVÁSOK ÉS LEHETŐSÉGEK	MAGYAR PEDAGÓGIA 116. évf. 1. szám 91–117. (2016)
EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI FELADATOK AZ ÓVODÁBAN Bukovicsné Nagy Judit	http://old.tok.elte.hu/kutatokozpont/ upload/publikacio/darvay/bukovicsne.pdf
Mészáros Vincéné: Óvodai bábjátékok	Tankönyvkiadó 1982
Dr. Dankó Ervinné: Irodalmi nevelés az óvodában	Okker 2003
Kósáné Ormai Vera: A mi óvodánk	Okker2001
Antal Judit: Mentálhigiéné az óvodában	Barbori BT. 2008
Gabnai Katalin: Drámajátékok	Helikon 2005
N.Kollár Katalin - Szabó Éva: Pszichológia Pedagógusoknak	Osiris Kiadó 2004
Michael Cole - Sheila R. Cole Fejlődéslélektan	Osiris 2006
Atkinson - Hilgard: Pszichológia	Osiris 2006
Dr. Balázsné Szűcs Judit A gyermekközpontú vizuális nevelés	SZORT Bt. 2005
Montágh Imre: Tiszta beszéd	Holnap Kiadó Kft. 2006

Hét Kastély Kertje Művészeti Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Program

Tóth Erika Katalin: Szó-beszéd Beszédjavító mondókák	Móra könyvkiadó 2011
Perlai Rezsőné: Matematikai játékok óvodáskorban	Okker 1999
Zsámboki Károlyné-Horváthné Szigligeti Adél: Matematika kézzel, fejjel, szívvel	Okker 2008
Farmosi István: Mozgásfejlődés	Dialóg Campus 2002
Pappné Gazdag Zsuzsanna: Újabb utánzó gyakorlatok - Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok	Flaccus Kiadó 2005
Pappné Gazdag Zsuzsanna: A babzsák	Flaccus Kiadó 2008
Pappné Gazdag Zsuzsanna: A karika	Flaccus Kiadó 2007
Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Sokmozgásos testnevelési játékok - Módszertani füzet óvodapedagógusoknak	Redact 2000 Bt: 2001
Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Kondicionális képességek fejlesztése és mérése - Módszertani füzet óvodapedagógusoknak	Redact 2000 Bt: 2004
Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata	Az Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata, Budapest 2003
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Itt van az ősz, elmúlt a nyár, kelepel a gólyamadár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2010
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Esik a hó, fúj a szél, varjú károg, itt a tél (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2011
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Itt a tavasz, fut a tél, kis méhecske döngicsél (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2010
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Mosolyog a napsugár, madár dalol, itt a nyár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2011
Bihariné Dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr., Labanc Györgyi: Környezetkultúra az óvodában	Magyar Szakképzési Társaság, Budapest 2005
Természetismeret az óvodapedagógus szak hallgatóinak	ELTE Tanító. és Óvóképző Főiskolai Kar jegyzete Budapest 2006
Környezeti nevelés az erdőben	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2006
Komposztálás az iskolakertben	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2000
Franz Lohri és Astrid Schwyter: Találkozunk az erdőben! Erdőpedagógia	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2004
Porkolábné Dr. Balogh Katalin, Dr. Balázsne Szűcs Judit, Szatzné Gregorits Anna: Komplex prevenció óvodai program – kudarc nélkül az iskolában	Trefort Kiadó Bp. 2004.
Dr. Szivák Judit:Minőség az óvodában	OKKER Kiadó 2001
Dr. Dorothy Eion Kreatív gyermek	Alexandra 2002

XIX. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai program érvényességi ideje:

A nevelőtestület ..... kelt határozata alapján

HATÁROZATLAN IDŐRE SZÓL.

A pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

1. Az óvodába járó gyermekek szocio-kulturális környezete nagymértékben megváltozik.
2. A program bevalásának eredményvizsgálatai szükségessé teszik a program módosítását.
3. A mindenkori törvényi előírások megváltozása.

Előírás a programmódosítás kezdeményezésére:

- A nevelőtestület 50 %+1 fő írásbeli előterjesztést tesz az óvoda vezetőségének
- A nevelőtestület határozatba foglalja a programban végrehajtott módosításokat.

XX. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az Hét Kastély Kertje Művészeti Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programját az intézmény főigazgatója a nevelőtestület közreműködésével elkészítette..

Kelt:....., **2024..... napján**

.....
főigazgató aláírása

PH

A Hét Kastély Kertje Művészeti Óvoda és Bölcsőde pedagógiai programját a fenntartó, Táplánszentkereszt és Környéke Óvodai Intézményfenntartó Társulás jóváhagyja. egyetért.

Kelt: ....., **2024..... napján**

.....
fenntartó aláírása

PH

A Hét Kastély Kertje Művészeti Óvoda és Bölcsőde irattárában 19/2024 iktatási számú jegyzőkönyv található